

سه‌رده‌ی نو

روزنامه‌ی کی سیاسی - فرهنگ‌نگی کومه‌لایه‌تیه

سالی سیم زماره ۲۶ رفته مه - مارس ۱۹۸۸ ترخی ۱۰ کرونه

له م ژماره دا :

- × له خهباتی رژگاربخواری گه لان
- × سهر هه‌لدا نه‌وه‌ی بزوتنه‌وه‌ی کورد
- × په‌نا به‌رانی عیراقی له نێران
- × جاریکی تر له باره‌ی گبروگرفتی کوردستانی تورکیا
- × ۲۰ سال به سهر له دایکبوونی د لاداری نه مـ
- × تاوانی به عیبه‌گانی به غذا

به سووریکی تر نه‌ستیره‌ی ئینسان گر قهومی کونی خسته‌وه جه‌ژنی ناگر

هه‌سوو سال له جه‌ژنی نو روژ دا ، رۆله‌ دلێره‌گانی گه‌لی کورد . له جیاکاسی کوردستان ، له شارو شارو و جگه‌و گونده‌گان ، به‌ ئازادی سا به‌ نه‌ینی ، له زیندان یا له‌ ئاوارمی شاگری نه‌ورۆژ هه‌له‌گه‌ن و شاهه‌گی بو ده‌گه‌رتن ، نه‌ه‌ورۆژ نه‌نا شاهه‌گه‌ و گورانی ناگه‌ر هه‌لگه‌ردن نه‌ ، نه‌ورۆژ نه‌شانه‌ی خه‌بات و نه‌گوشان و قوربانیه‌وه ، له‌ نه‌ورۆژ دا ، بێ‌بۆسته‌ و شیارانه‌ رابردوو هه‌له‌سه‌نگه‌ستن و رتبه‌اری دوا روژده‌ست نه‌شان بکه‌ن .

گه‌لی کورد ، شه‌م ساله‌ش له‌ بارو دو‌خه‌کی زۆر دژوارتر و ئالۆزتر له‌ خه‌باتی مان و نه‌ماندا ، بیه‌شه‌ وازی له‌ نه‌ورۆژ ده‌کا . له‌ کاتێکه‌دا که‌ ریه‌یه‌ داگه‌ترکه‌ره‌کان و نه‌ژده‌ها . کانی نه‌ده‌ی بیه‌ستم ، روژ نه‌یه‌ سوخی ده‌یان سه‌رفی کورد ده‌رخوارێ ماره‌ هاره‌گه‌ نه‌گه‌ن ، به‌ ناپالم و گازی گه‌میایو گوند و شارو جگه‌گا . نه‌مان بومه‌ باران نه‌گه‌ن . داگه‌ر . که‌ران روژ نه‌یه‌ ده‌یان لایو کورد له‌ سه‌ر شه‌قام و له‌ کورسی خۆبندگا و تاریکستانی ریندان گولمه‌باران نه‌گه‌ن .

له‌ که‌رده‌ی ستانی سوتاوه‌وه بو فه‌له‌ستینی خویناوی

رنگه‌ بێ زۆرتان بیه‌ستنی ، شه‌شاش روژانه‌ لێره‌و له‌ری سه‌ر گه‌رتان بکه‌وی ، گوايه‌ گه‌لی کورد بێ که‌ سه‌و که‌سه‌ نه‌یه‌ په‌شگه‌ری بکات . با بۆی له‌م ده‌رده‌سه‌ری به‌ گه‌ور ده‌دا ! زۆر شه‌ر وه‌ک شه‌هه‌ر که‌سانه‌ ده‌لین ، کورد ده‌وله‌تیه‌کی نه‌یه‌ هاو ده‌نگی بێ له‌ شوینه‌گانی تره‌هه‌ !!

بێگومان شه‌م گه‌رانه‌ هه‌ر له‌قه‌سه‌ی قه‌ومی شه‌تاران ده‌جێ خاوه‌نه‌گا . نه‌مان وه‌ک (دێهه‌ری) جاری جاران گه‌روکی گونده‌گانی کوردستان ، قه‌وبله‌ به‌ نال بو بوزگه‌ره‌ شوکا . نه‌مان ده‌گه‌ن ، چونکه‌ باوه‌ریان به‌ گه‌ل و خودی خه‌باتیه‌کی سه‌ر سه‌هه‌ری دیموکراسیه‌ت و ئازادی تیکه‌وشان نه‌یه‌ ، شه‌تر هه‌ر ده‌ی شه‌م بو‌قه‌سه‌ لێ بدن ، تا به‌رده‌وام کوی خه‌لکی ساده‌ی بێ که‌ر بکه‌ن .

ئاخافتنی بی مه‌سه‌ئوله‌ت

جولانه‌وه‌ی رژگاربخواری کورد ، گه‌میوته‌ په‌ته‌یه‌کی به‌ررو قوناخه‌کی گه‌رتنه‌گه‌ ، تیکه‌وشانی هه‌یه‌ به‌ سیاسه‌تکاران ، چا لاکێ و قاره‌مانه‌سه‌ی بیه‌شمه‌رگه‌ و هه‌تره‌ جه‌گه‌داری به‌رگه‌ری ، فه‌تداکاری و خۆراکه‌ری و کۆل نه‌دانی کۆمه‌لانی هه‌راوی زه‌حمه‌تگه‌شتی گه‌له‌که‌مان ، وایه‌که‌رده‌وه‌ که‌ جۆلانه‌وه‌ی رژگاربخواری روژ به‌ روژ په‌تر ده‌نگه‌ بدانه‌وه‌ و سه‌رجه‌ی کۆرو کۆمه‌لانی جه‌مان بو لای خۆی رابکێشێ . شه‌مه‌رو په‌تر له‌ جاران له‌ ده‌ره‌وه‌ی ولات له‌ سه‌ر مه‌سه‌له‌ی کورد ده‌سه‌رێ و باس ده‌کری و شه‌تر وای ته‌ هه‌تره‌ که‌ ده‌رگا ده‌وله‌تیه‌گانی بێ نه‌ه‌وه‌ی نه‌توانێ چێ تر باسی شه‌و مه‌سه‌له‌ گه‌رتنه‌گه‌ بکه‌نه‌ په‌شت گوێ له‌ ئاسه‌ت جینه‌بته‌ت و ئاوانی حه‌کومه‌تا شوپینی و دیکتاتۆریه‌گانی عه‌سراقی و شه‌ران و تورکیا خۆ گه‌ل کهن .

چا له‌م بو‌واره‌دا ، هه‌ندی کورده‌ی ساله‌های سال له‌ ئورویا زه‌مان و دوور له‌ نه‌شتمان بێ شه‌وه‌ی ئاگایان له‌ وه‌زه‌ی کوردستان بێ و له‌گه‌ل ده‌ردو زانی کۆمه‌لانی زه‌حمه‌تگه‌شتی کورد بیه‌سه‌دیان هه‌سوو بێ جار و بار تیکه‌وری رژگاری مه‌سه‌له‌ی کورد له‌ سه‌ر لاپه‌ره‌ی گوڤاارو روژانه‌گه‌ندا ده‌رێژن و به‌ زمانی فه‌رمه‌سی و شه‌نگه‌ری کۆماری ده‌سه‌ستن و باسی مه‌سه‌له‌ی کورد ده‌کهن و به‌ جه‌ماشه‌ له‌ بارو دو‌خه‌ی کوردستان ده‌دوێن .

روژنامه‌ی پۆلیت سوینگا ژماره‌ی ۴۱ ژانویه‌ی ۸۸ له‌ زمانی په‌روفیسور شه‌یسه‌ت شه‌ریف وانی بوه‌ که‌ بو به‌ستنی کۆرتنه‌گه‌ سه‌ر مه‌سه‌له‌ی کورد هه‌نبه‌ه‌ سوید و ده‌نوو سی : " وانی ده‌لی : " کورده‌گه‌ن له‌ شه‌ران هه‌میشه‌ به‌ کورد قه‌بول که‌ران . شه‌و روژ له‌ شه‌ران به‌ بێ زه‌حمه‌ت خه‌له‌ک ده‌توانن کورد بێ . له‌ وری ته‌لیفیزیۆنی کورده‌ی هه‌یه‌ ، په‌رۆگه‌رامی کورده‌ی بلاو ده‌کاته‌وه‌ . سالی ۷۹ چاویم به‌ خوه‌مینی که‌وتوه‌ ، شه‌و نه‌نا بیه‌ر له‌ شه‌لام ده‌کاته‌وه‌ . بو ل . ۲ .

به‌بۆنه‌ی ۸ ئاواره‌وه

سه‌رده‌می نوینی و ئه‌مه‌ری ئافه‌رت

د . سامه‌ه‌ چاوشه‌لی

شه‌تر شه‌ره‌ ج بێر و ج سێ مال به‌ ئافه‌رته‌وه‌ ئاوه‌دانه‌ هه‌ر په‌یاویکی ئاواره‌ ئافه‌رتیه‌کی له‌ شه‌م بو .

گه‌لی ته‌وه‌ به‌یت و بالۆزه‌ی تریش که‌ له‌ که‌له‌سه‌ری فه‌رمه‌گی هه‌موو زمانه‌ک دا شوپنه‌کی دباریان داگه‌ر که‌روه‌ . خۆشه‌ واره‌ و رو شه‌میر نه‌یه‌ باسی مافی ئافه‌رت نه‌ کا و روژ به‌ که‌ر سه‌یه‌ که‌وتنه‌ کێشه‌و شه‌لام نه‌یه‌ سه‌له‌ی په‌کسانی و سه‌ر به‌خۆی ئافه‌رت و باری ئاوه‌اووی له‌ کۆمه‌له‌گه‌نانه‌دا .

که‌سانی زۆری تریش هه‌ر که‌ له‌ده‌ره‌وه‌ی شه‌م بو .

ئاخافتنی بی مهسئولیهت

سه ره به خۆیی و دیموکراسی بو کوردهکان ناوی . به لام وه زعی کوردهکان له شیران باش دهروا ، شهگر کوردهکان له شیراندا شلام قبول بکهن . " لێرهدا چهسه پرسیار دیته پیش و ناگرێ سروفت باسیان نهکا .

١- داخوا له کهمهوه له شیراندا کورد وهک میلعت و نهتهوهیهک ناسراوه که خاوهنی ههموو شیوهه واری نهتهوهیی و زمان و خهک و داب و رهسم و ئابوری خۆیهتی؟ داخوا کورد ناسین ههه شهوهیه ناوی کوردی لێ بنین و به لام له ههسوو مافیکی نهتهوایهتی سێ بهشی بکهن ، یا خۆ به کوردناسین مانای شهوهیه وهک نهتهوهیهکی سه ره بهخۆ دانێ پێدا بنین و سه میلعتی بناسن ؟

٢- داخوا ههه شهوهنده له ورمیی تعلیفیزبون پرۆگرامی کوردی ههیه (که وایه) شێتر شهوه کورد به مافی خۆی کهشێوهه (دهتهوانی بلی کوردم ؟) . خۆ شهگره وایه شهوه له عیراق رادیو تعلیفیزبون و روژنامه و گوواری کوردی سه مرێ ههشیریان گرتوه ، کهچێ مهنرسی تواندنشهوه له بهین بردنی کورد و وێران کردنی کوردستان هه ره شهه له نهتهوه که مان دهکا .

٣- داخوا کورد له شیران شلام نهوه که پرۆفیسور شهسعت شهریف فهرمایشهکانی خۆمهینی دهلیتهوه و دهلی : " شهگر کوردهکان له شیراندا شلام قبول بکهن " وه زعیان باش دهروا . جا خۆ شیتا خۆمهینیش بو شه شهوه به سهر کورد دینی که حاکمیهتی شلام له کوردستان سهقام گرتو بکا .

شهسعت شهریف سالی ٧٩ چاری به خۆمهینی کهوتوه ، شیتا شهوه تعلیفغانی بو دهکا " شهگر کوردهکان شلام قبول بکهن " . بیکومان شهگر شه سالی شانازی به زیارتهی به نهسیب بایهوکورد . ستانی بو دهگرده بههه شهسعت و یاسداری شه دهگرده فریشته .

پرۆفیسور شهسعت شهریف له شهوپا دهژی و بهم شهویه مهسهلهی کوردو وه زعی کوردهکان له شیران بو روژنامهی بیکانسه روون دهکاتهوه .

حیزبی دیموکراتی کوردستانی شیرانش که له مهیدانی خهبات دایه له ژماره ی ١٣٢ ای روژنامهی کوردستاندا دهنووسی : " په لاهار- دانی خهکلی بی دیفاغ ، بوساران و توپ باران کردنی شارو گونده - کانی کوردستان ، وێران کردنی ههزاران خانو به سهر خهکدا ، کوشناری ژن و مندال و بیره پیاوانی کورد ، گرتن و شهکه نهجی لاوان، که مارو دانی ئابووری ، به شهکه له کارنامهی رهشی رژیم سی ناخوندی . . . ویران کردنی کانی کوردستان ، ده ره بهدر کردنی خهکلی بی تاوانی کورد له لایهن رژیمی شلامی بهوه درێزه هیه . له مانگی رابردوودا له ناوچهی سه دهشت کار به دهستانی رژیم ده سهر خهکلی ٢٤ تاوایی بیان کردوه که ده بی چولیان بکهن . له ٢٤ گونده ٧٧٩ مال و خێزان دهژین که ژماره ی خهکله که بیان دهکاته ٣٨٩٥ کس . بیچه کههوانه له ماوه ی دوو مانگی رابردوودا حکومهتی کوماری شلامی له ناوچه ی ئالانی سه دهشت دهگوندی به به کجاری سوتاندوه و خهکله که ی ده ره بهدرو تاوازه کردوه شههم گوندا بریتین له : " هه ره زنه و خوارمه یتر ، ده لالان ، تی یهتی سهرو ، تی یهتی خوارو ، بردان ، زهنگه لیئان ، پلکان ، زهردمکانی خوارو ، زهردکانی سهرو " .

جا با خۆ شهیری بهرێزی کورد ، ئاخافتنی شهسعت شهریف و نووسینی روژنامه ی کوردستان لێک بداتهوه و بزانی کورد دم راستی چۆنی ههیه چۆن گالته به چاره نووسی دهگرێ .

بو ئاگاداری دوکتور شهسعت شهریف پێسته بلین ، شهوانه ی شیتا له کوردستانی شیران شاوا

له خهباتی زنگاریخوازی گه لان

له خهباتی شیتای خهکلی شهرفیقای خواروودا ، دژی رژیمی رهگره برست ، زنگاری دهواریکی گرنه باری دهکهن . ژنانی شیت رهش له کاری ریکهستن ، مانگرتن ، بهربوه بهری کومیتهکانی خهکلی ، راگرتنی پێوه ندیبو ها توچو له نیوان دهسته گرۆگاندا بلاو کردنهوه ی بهمانامه و چاپه مهنی و هند شهکلیکی گرنه گیان له سهر شانه و سه شهنگیری تی ده کوئن .

گوواری ئه وریکی حیزبی کومونیهتی شهرفیقای خواروو ، واریکی له باری خه- بانی ژنانی شهرفیقا له دواریژدا له ژنیر سه ره بیری له خهکلی ژنان له شوو شهدا بلاو کردوتهوه ، به بروای شیهه بو یه ده سی جول- نهوه ی زنگاریخوازی نهتهوه ی شیهه سه گوێره ی هه ل و مه رجی ولات ، کهکلی لێ و مه رگرێتی شیهه به بو ته ی روژی نیو نه تهوه یی ژنامه وه کورته ی شه و تاره لێرهدا بلاو ده- که نه وه .

" شهه وهک گووونیهت له سهر شهه باو رهین که تعلیا گووعلی سوسالیستهی دهتوانی له به ره هه هێنان و دابه شین وه ژنانی سیاسی و گوو له یه تی دا ، ده ره تانی به کسانێ بو خهکلی پێک به ئتی . سوسالیزم وه لام ده ری وسته ی زهحه ته کێشانی شهرفیقا خواروه . هه ره بو شه حیزبی شهه فه یاسی شهه ره مه تی چینی کرێکاری له شوو شهی میلی ئیموکراتی دا ، کردوه به ناو نه دی نیکو خانی خۆی . به ره نامه ی حیزبی شیهه سه ره نجه داو قته شهو شهه می تایه تی که له ژنان دهگرێ و سوسالیزم به تاقه ریکای دا- بهین کردنی مافی ژنان ده زانی . وسته ی شیتای شیهه بریتیه له به شتهوانی دهوله له ژنانی کرێکار ، له مانگانه ی نهواو بوو دایکان ، له هه شتهی چه ندزی بو یابو یکت ، و مه رگرته ی ژنان له هه مو مه ی دانیکی ژنانی دهوله تی دا ، وهک کاری شه داره و پشه ساری و بازرگانی و کشت و کال و راستی و هند حیزبی شیهه به هه تانه گوژی مه سه له ی ژنو ریکه خسته ی ژنان له ١٩٠٤ به لام ره ریکابه .

کسی روونایکی بریوه .

ژنان له به کێشانی ماکانی کرێکاری له ریکه خراوه کانی ناوچه که ره لک دا ، له ریکه

خراوی خۆبندکاراندا ، له مه په دانه کانی چه په له ریزی پشه سهر کهدا ، له ریکه خراوه نه پێستی ماکانی حیزبدا (کونگره ی میلی شهرفیقا) و له کونفیدراسیۆنی سه ندلیلی شهرفیقای خواروودا ، پێوسته به شهنگیری تی بکو شو به شه داری بکهن .

وسته کانی شهو روژی شیهه ، که رای سیا سه تی حکومه تی داها توو و دواریژوه شهگر شهو رگانه کانی ده سه لانی خهکله که هه ره شه شیتاوه پیکانی ده هه تین ، ده نیا بکه وه ده ست پیاوان ، شهوه بنا خه ی گوو له کایه ک دا ده ره بزی که ناتوانین تا مانجی حیزب بو زنگاری ژنانه چی بکه یه نین . ژن کرێکاره ، ژن دایکه ، ژن زهحه ته کێشه ، به لام هه ره له کاته شهدا ، له مافی هاو شاری و نه نامه ما- فی شیناسیش بی شهه .

باشترین ریکای بو چاره سهر کردنی شهو گیرو گرفتانه ئابووری سوسالیستهی به که وه لام ده ری وسته ی ژنانی زهحه ته کێشه . له سوسالیزه دا مافی ژن به ته وا ی دایه ن ده گرێ به ر شه کێش کردنی چه و سانه وه ژنان و نه هه شتهی فه ری و جیاوازی له نیوان ژن و پیاو له مهیدانی سیاسی و زا- نیاری و گوو له یه تی دایه که ده توانی سوسالیزمی واقیه له شهرفیقای خواروو دایه مر ریتین . "

سه ره ده ی نوێ : شهه له سهر شهو باو مه رین که مه سه له ی بی به شی ژنان و چه و سانه وه یان و له و تری نانی که ره امت و که سابه تیان له کوردستان ، ده ره و ده و و کو پتره مه ر یان ، له ده ره داخ و کو پتره مه ری ژنی رهش پێستی شهرفیقای خواروو که مه تر شهه .

ژنی کورد له کوردستان به دو سه ره رو لعی لێ ده گرێ و ده چه و سته وه و مافی شیناسی و شه خه مه تی بی شه ل ده گرێ . له لایه ک وهک کورد ، وهک نه ته وه یه کی بن ده ست و بی به ش له هه موو مافیکی نه ته وایه تی ، له لایه کی تر کو یله و به ده ستی گووعلی دواکه و نووی کورده واری . پیاوی دواکه و نووی کورد به مافی خۆی ده زانی هه رجی بیکا و چۆنی لێ بخوړی به لام بو ژن شهو مافه و نه نامه مافی راهه برین به ناوان دادنه تی .

بۆ ل ٦

مال و هالیان وێران دهگرێ ، گونده- کانیان خاپور دهگرێ و به زۆره ملی له سهر خاکی باو بایه رانیان و ده ره یان ده نین و ده با بگو یتره وهه ، زۆر له مه یژه شلامن و له خومهیتی و له خودی دوکتوریهش سوسالانه تر . سه ره شهوهیه دوکتور شهسعت شهریف که خۆی خهکلی سوریا بهو ، باسی گورده- کانی سوریا ناگا و به لام خۆ له

مال و هالیان وێران دهگرێ ، گونده- کانیان خاپور دهگرێ و به زۆره ملی له سهر خاکی باو بایه رانیان و ده ره یان ده نین و ده با بگو یتره وهه ، زۆر له مه یژه شلامن و له خومهیتی و له خودی دوکتوریهش سوسالانه تر . سه ره شهوهیه دوکتور شهسعت شهریف که خۆی خهکلی سوریا بهو ، باسی گورده- کانی سوریا ناگا و به لام خۆ له

مه زعی کوردستانی شیران هه لده قو- تینی ، بی شه وهی ، شه ره زایی به کی له سهر بارو دۆخی شیتا ی کوردستان هه تی .

به لای شیهه شهم جو ره ئاخافتنه بی مه سئولیه تانه گالته به خه خویته ی هه زاران شه هیدی کوردستان که گیانیان له پیناو ئازادی سه ره- به ستی و به خه وه ره ی نه ته وه که یاندا به خت کردوه .

||| کوردستان له چایه مه نیه کاندای |||

جاریکی تر له باره ی گیروگرفتی کوردستانی تورکیا

له ئاماده کردنی: باوکی شاری به

" ساله های سالی نهمهوی کورد له هه موو به شته کانی کوردستاندا ، له ژۆرتۆم و چه و سانه و هدا ده زی . کوردستانی تورکیا وهک به شته کانی تری کوردستان له م سالانه دوا یه دا به ته وای سهرنجی کۆز و کۆمه .

تی زانیاری و پیاوی سیاسی وهه وهه دا دۆسته کانی دهره و هوی تورکیاشی راکێشاه . پاش پهنجا سال تێ بهر بوون به سهر که ورتترین راهبرینی دوا یه دا ، سالی ١٩٢٧ که به راهبرینی دهره سیم به سوانه که ١٢ میلیون کورد له کوردستانی تورکیا دوا یه دا سهرنجی کۆمه لانی چه پانی سۆ لای خۆ راکێشاه . شتسا گیروگرفتی میلیعتی کورد ، به کێکه له کێشه سهره کی به کانی تورکیا به . دژواری شه م گیرو گر . فته ، کورده کانی ناچار کردوه که دست بدنه چهک سۆ پاراستنی خۆیان له شالۆ درنده ی له شکر و ژانداره کانی تورکیا سۆ پارێزگاری له کله مهور و بوونی نهمه وای به یمنی خۆیان . رۆژنامه نووسی تورک به ناوی فنجانچی دهنووسی : " نابی ریگه به ریت که شه م به رینه به یمنیگانگه رینه و ئاکرکه م نابی له ئاکردانه که هه کله نری " زۆر جار گو تار و رۆژنامه کان ویا که . سانی سیاسی وای له قه لعم دهنه که گو تیا روداو هه کانی ناوچه ی کوردستانی تورکیا وهک خانوونکی گری گرتوو وایه . له راستی دا شه م جو ره سۆ چوون و تماشای کردنه ی وه فنجانچی رۆژنامه نووس ، له قالمیکسی ساده ساکار دهرناچی و به سوود و به رزه . و سدی ده زگا پهره و پانگه ده کانی تورکیا به .

گیرو گرفته کانی کوردستانی تورکیا که مێشتوو نه پلمه کی شه تۆ که تعنا مت دۆسه نیه ریکه کانی ریزی تورکیاش به شاشکرای سالی ده کانی و به توندیش ره خنه له و سیاسته ی ریزی تورکیا ده گرن ، سه . بارت به شیهوی چاره سهر کردنی بارو دۆ . خسی ناوچه ی کوردستان .

تورکیا دانیان نا به و راستییدا که دیمو . کراسی له تورکیا دا نیه و پارلمانی ته . نیا شتیکی رواتیه و ریزی ده سه لات - دار مافه ژا زادی و سیاسی و دیموگراتیه کانی سێ شیل کردوه . له چایه مهنیه کانی تورکیادا زۆر جار ههستی ناره زایی بهرا - سهر دۆسه رۆژئا وایه کانی تورکیا دهر دهریت . دهنگی ناره زایی به رتیه بهرا - نی ریزی شاکارا سهارم به رهفتاری ولاته دۆسه رۆژئا وایه کانی له باره ی . چاره سهر کردنی گیرو گرفته ئالیۆه کانی کوردستان زۆر روونه . سهر شه ویه که رهزیری کاروباری نێوخۆی تورکیا خۆی . رایگه مانه که له رۆژ هه لانی تورکیا شه ی پارتیزانی دهستی پیکره وه ، به لام له هه مان کات دا ، سهر کردنی بارو دۆخی خوارووی رۆژه لانی تورکیا له لابه ن دۆسه نیه ریکه کانی تورکیا وه ، حکومهتی تورکیا زویر دهکا .

روداو هه کانی کوردستان ، به شه ری (پارتیزانی) له قه لعم به رتین یا به راهبرین مهبه سته که روونه . شه و ریزی مه کۆنه بهر سته به هه موو هتیز و تواناو هه ول شه دن له ریکه ی شالۆی درنده و هه جالانه وه سهر کوت به کن و ده ست به سهر مافه ژا ز - ده کاردا بگرن . له راستیدا شه م رۆژگاره قورسه تعنا کوردستانی تورکیای نه گرتۆ ته وه ، به لککوو به شته کانی تری کوردستانی نه بار و دۆخیکی ئا وایان خه ساتی سێ وچانی پالته وانه ی کورده کان له کوردستا نی تورکیا و هه ره وها له به شته کانی تری کوردستانی له پیتا و ویدی هتانی مافه ره واکانیاندا به رده واسه . به لام دوزمانی کورد له راست نیه و ریکی شه جالانه و پیرۆزه خۆیان گیل شه کن . جالانه ویه .

نهمه وایته و نیشته مانی کورده کان به تهروریزم و پیا و کوزی و چه رده ی له قه لعم دهنه . هه ره شه دوزمانه به گیلی هه ول . و ته قه لایان دا وه ، تا کله مهور و نه ریت و نیشته مانی نهمه وایته کورده کان له مهن به رن . سۆ به دی هتانی شه و ئاشانه چه . په لته ، به نایان به رتۆته بهر شه ویه جۆر به جۆر و جیا واز . سۆ نهمه و : گۆرینی ناوی کوردی ، قه مده خه کردنی نووسین و - خۆبندنه و هوی کوردی و تعنا مت ئاخا فتمیش شتواندنی کولتور و مێژووی کورد و کورد ستان .

رۆژنامه نووسی تورک م مه براند له ٢١ حوزیرانی ١٩٨٧ دا نووسی : " کا - تیک باسی گیر و گرفته کانی خوارووی رۆژ هه لانه ئان شه کرد ، به وشه ده سته ی جیا - وازی خواز ، شه گهرچی روونیش نیه له

کۆپه هاتوون ، خۆیان هه لته خه لماندا . سته های سته دانیشته وانی شه ناوچه به نهک تعنا هه ره له ئابووری و لات سێ بهش بوون ، به لککوو به سووک و سێ ترخمش سه بریان کرا وه . ئایا له قوتای خسی نازه ی شتسته ماندا ، وچاکتر نیه شه گهر په نا به رتیه بهر شه ویه نازه و ئازاتر و له گه ل لاندنی قه مده خه کان له م گیر و گرفته به نیه ریکه مهنه وه . شه گهرچی چاره سهر کرد - نی شه م کێشه و گیر گرفته ته تعنا به ته .

گیره کانی شه مهنیت و با سایی کۆتایان سێ نایهت ، ئایا پیاویست نیه چه نه د مافیکی به جینه ی به رتیه خه لکی شه م ناوچه ؟ میلیعتیک خاکیکی دیاری گرتۆ به و لاتی خۆی برانی ، له کانیگدا هه ست به هتیمایته و ره زامندی دهکا ، که له و ولاته روو به رووی به سیمتی و معترسی نه به شه و تا کوو شه مافه پیرۆزانه به دی نه هتیرین ، میلیعتیکه ناچاره ریکه یه کی دیکه سۆ خۆی به دۆزیته وه . "

دیاره جۆره دان پیمانیککی ئا وایه له لایه ن رۆژنامه نووسیکی تورکه وه ، به به جتی گه مانی شه رکی نیشته مانی له قه لعم دهرتی شه و به شاکرا و به ئازایه تی نا و نیشته مانی شه کا و ده تی :

دانیشته وانی خوارووی رۆژه لانی تورکیا کوردن و زبانیکی سه خت و دژواریان هه به و له ساده ترین مافه ره واکانیان سێ به ش . هه ره سۆیه کورده کان سۆ زرگار بو نمان له ریکه و شیهوی جۆر به جۆر ده گهر سێ . به کیش له وانه خه ساتی چه کرداریه دزی ریزی تورکیا . به م جۆره م مه براند سهرنجی به رتواری کۆمه لایهتی تورکیا سۆ لای مه سه له ی کوردی به شخو را و راده کیش .

نهمه وای ته ره رهفتاری چه وت و نسا شیاوی حکومهتی تورکیا سۆ کپ کردنه . وه ی روداو هه کانی ناوچه ی کوردستان شه وه که هه موو جوره گیر و گرفته تیک له م نا و چه میدا ، به " لیکه دانی چه کرداری له گه ل تهروریه کانی " له قه لعم شه دن . جگه له مهن زۆر جار له رۆژنامه و گو تاره کانی سهر به ریزی سۆ خوین سۆی تورکیادا ، زۆر شتی ناشیا و دهنووسین سۆ شتواند - نی شه و بار و دۆخی که له ناوچه میدا هه به . بان وشته ی " چه رده کوزرا وه کان " یا " مهنشی جهنگی تهروریه کانی " پلا و ده کعه وه . به ئا وازوو کورده و هوی راستی و فاکته کان دهنه و ی خه ساتی دا به ره و هرا نه ی نهمه وای کورد به شتیرن

سۆ ومان هه ول و ته قه لای دززه ره و . به ره و سۆ سۆ و ده و شه م کردوه چه په لانه پتر پال به رتۆته کانی گه لی کورده . ه ده تی سۆ و وول کردنی به ره و هستی نیشته مانی و - وهر به رن له سهر خه ساتی سێ و چا نه یی داگیر که ران و گهران به دوا ی شیهوی گو - نجای نیکو شان دا .

شه م سیاسته ی ریزی مه کۆنه به رسته - کانی داگیر که ری کوردستان ، به راهبر

به نهمه وای کورد ، رۆژ به رۆژ گیر و گرفته کان ، نهک هه ره له تورکیا به لککوو له به رت و له شترانی شتۆرت ده کات . شه م ریزی مانه هه موو جۆره و سله به به کار ده هتین سۆ زال بوون به سهر شه و بار و دۆخدا و سۆ کپ کردنی هه موو چه شه جالانه و هه کی خه لکی کوردستان . سۆ نهمه و ریزی مانی سۆ و زال هه ره وک حکومهتی به راتی و شیران پاش سهندنی باری نا سایی له ولاته دا ، به ها و کاری سوپا و ژانداره ، له زۆره ی ناوچه کانی کوردستانی تورکیا پاسه وانی چه کرداری له گو نده یه کان به کری گرتوه که له کوردستانی به راتی به جاش ناسرا و ن ژما ره یان ده گانه سدان چه کردار . مافی ته وای دراه به فه رمانده ی شه و جاشنه که له کوردستان ده ست له هه یج جتا به تیک نه کیریته وه .

رۆژنامه نووسی تورک فنجانچی به نا چاری سوچیک له په رده ی سهر رووداو دا پتر شه واکان لاده دا . شه و په رده یه که له پشتیه وه باری سه خت و گرانی ناوچه ی کوردستانی تیدا شاره و ته وه و دهنووسی : " میلیونه کورد له تورکیادا دا واکۆز - کاری ده گه ن له دوا گه و تنی ئابووری و له هه زاری و نه خۆبندنه واری و زولم و زۆر . شه ره که ی سۆ زواری تورکیا ، و ه ک شه ری سۆ زواری کۆمه رسته ی به راتی و شیران دزی کورده کان ، شه ریکی درنده و زالمانه که به زۆر به سهر میلیت سێ کوردا سه پتراره و . هه ر چه م له کورد - ستانی به راتی له سالی ١٩٦١ وه و له کوردستانی شیران له سالی ١٩٧١ و له کوردستانی تورکیاش له دوو سال به ره وه به سهر کوردا سهاره ، به لام گه لی کورد به قاره مانه تی و سێ سل کردن له مر دن به ره ره چی شالۆی درنده ی شه م ریزی مانه ده داته وه و خه ساتی درتیه سێ ده دات .

هه ره وک چه مده کسانیککی ناسرا و - تورکیا دان به و راستییدا ده مین و ده لیت " رۆژ به جامه دانه وه و شه وانی به ته فتمه گهره . "

شه م وتاره له رۆژنامه کانی " رای سۆ - تهنجی سۆ دیکه " شتۆتو جی سقینی فرۆ - نت " و ئانتین " و هه تر که له به لگاریا دهر شه م و به ریکاره و .

به گومان هه ول و ته قه لای دوزم له وه باره وه به سوود شه م کردوه چه په لانه پتر پال به رتۆته کانی گه لی کورده وه ده تی سۆ و وول کردنی به ره و هستی نیشته مانی و سور بوون له سهر خه ساتی سێ و چا نه یی داگیر که ران و گهران به دوا ی شیهوی گونجاوی خه سات دا . *

گۆشه‌ی ئه‌دهب

٧. سال به‌سه‌ر له دایکپوون و چل سال به‌سه‌ر کۆچی دوايي

دلداری نه‌مردا

١٩٤٨ - ١٩١٨

له کاروانی شیعری کوردی نوێ ماندا ، یونس رشووف دلداری ، شونیککی تاییهتی همیه ، هه‌جمنده زۆربه‌ی شیعرو نووسینه‌کانی نایستاش بلاو نه‌کراوه‌توه ، به‌لام ئه‌و شیعرا نه‌ی بلاو کراوه‌توه ناوی دلداریان به‌ پیتی زبیرن له لاپه‌ره‌ی میژوی ئه‌دهبی کوردیدا تومار کردوه شیعره‌کانیشی بو‌ته گهنجینه‌ی له‌ بن‌ههاتوی کولتوری گه‌لی کورد .

دلداری ، له‌ جله‌کاندا هاتوته کۆری نووسین و بلاو کردنه‌وه‌و

هر له‌ جله‌کانیشدا مال ناوایی له‌ وشه‌ی ره‌سه‌نی کوردی و له‌گه‌ل و نیشتمان کردوه میراتیکی ده‌وله - مه‌ندی بو‌ به‌جی هه‌شتوین - شه‌گه‌ر دلداری شاعیر ته‌نیا سه‌روودی " شه‌ی ره‌قیب " ی بو‌ به‌جی هه‌شتاین ، ناوی خۆی به‌ نه‌میری له‌ میژوی گه‌ل دا ده‌نووسی .

" شه‌ی ره‌قیب " سه‌رویدی چهنده کۆپلیتیه ، به‌ زمانیکی کوردی پاراو و به‌ وشه‌ی ساکار نووسراوه ، به‌لام له‌ هه‌ر دیریکی دا ، نووسه‌ر لاپه‌ره‌ی خویناوی و میژوی کوردی تومار کردوه نه‌وه‌ی نوێ کوردی بانگه‌ کردوه بو‌ خه‌بات و راهه‌ربین ، وه‌ راستیه‌کی میژویی سه‌لمانده که هه‌ج هه‌ریک له‌ گه‌لی کورد له ناو به‌ری ، کورد هه‌ر زینده‌و " دلداری که ده‌نووسی " .

" شه‌ی ره‌قیب هه‌ر ماوه‌ قه‌ومی کورد زبانی نای ره‌یتی دانسی توپی زه‌مان " به‌ دۆژمنانی کوردو داگه‌تره‌کانی کوردستان راهه‌گه‌ینی ، که سه‌اسه‌ت و کرده‌وه‌ی چه‌وساندنه‌وه‌و وێران کردن و کوشتن و سوتاندنی کورد - ستان ، کورد له‌ نیۆ نابات ، چونکه

گه‌لی کورد ئاماده‌یه له‌ پیتااو ئازادی و سه‌ربه‌خۆیی دا هه‌زاران قۆربانی بداو لاپه‌ره‌ی میژوی به‌ خۆین ئاو دراوه‌و سه‌دان ساله‌ دۆژمنانی هه‌ولی شه‌وه‌ ده‌ده‌ن که کورد له‌ نیۆ به‌رن و ناوی کوردستان له‌ نه‌خشه‌ی جیهان لایه‌رن ، به‌لام بو‌یان به‌سه‌ر نه‌چوه ، چونکه :

شیمه‌ روکمه‌ی رنگی سوور و شووشین سه‌یری که خویناوی راهه‌دروومان دلداری به‌ دۆژمنان راهه‌گه‌ینی که مه‌یلمتی کورد ، لاوانی کورد ، ئاماده‌ن بو‌ مه‌رن ، بو‌یه‌ش کورد هه‌ر زینده‌وه‌و زینده‌و ده‌سینی :

لاوی شینتاش حازرو ئاماده‌یه جان فیدانه ، جان فیدایه ، جان فیدا دلداری روو ده‌کاته شه‌وانه‌ی وابتر ده‌گه‌ن ، که به‌ سه‌اسه‌تی شوینی - ستانه‌و توانده‌وه‌و گوێزانه‌وه‌و له‌ سیداره‌دانی روکله‌ قاره‌مانه‌کان و پیشه‌واکانی به‌زوتنه‌وه‌ی رزگاربخوا - ی گه‌لی کورد ، کورد له‌ نیۆ ده‌جی و مه‌به‌دایشان بو‌ چۆل ده‌بی و ده‌لی ؛

کمی نه‌لی کورد مردوه ، کورد زینده‌و زینده‌و ، هه‌ج نانه‌وی ئا لاکه‌مان به‌لی به‌ هه‌لکه‌وت نه‌بوو که

کوماری جوانه‌مه‌رگی کوردستان شه‌ی ره‌قیبی به‌ سه‌رودی نه‌مه‌واپه‌تی کورد هه‌لبه‌ژارد . کوماری دیموکراتی کوردستان ژیاینیکی نوێ به‌خه‌تی به‌ شیعره‌که‌ی دلداری و نه‌میری به‌ دلداری به‌خه‌تی ٠ هه‌ر چهنده ٤٢ سال له‌مه‌و به‌ر کومار رووخینرا ، چل سال له‌مه‌و به‌ریش دلداری جوانه‌ مه‌رکه‌بوو ، به‌لام " شه‌ی ره‌قیب " ی دلداری شه‌واسو شینتاش و له‌سه‌ دوارووش دا کورانی خه‌باتی شورشگه‌راتی کورده و شه‌ی ره‌قیب له‌ جیا به‌ره‌زانه‌ی کوردستان ، یا خۆد له‌ زیندانه‌کانی داگه‌تره - که‌ران ، له‌ ده‌سه‌وه‌ی کوردستان ٠٠٠ له‌ هه‌ر شوپه‌یک کوردیکی نیشتمان - په‌روه‌ری تی بی ، له‌ ئاهه‌نگه‌ و ماتمه‌یش دا ٠٠٠ هه‌ر کورانی خه‌بات و راهه‌ربینه ، دلداری شاعیر - پش ، له‌ دل و ده‌رونی هه‌مه‌وو کورده‌یک دا نه‌سه‌ ٠ سه‌لاو ریتیز بو‌ یادی چل ساله‌ی شاعیری په‌شکه‌وتوخواری کورد ، شاعیری " کمی نه‌لی کورد مردوه ، کورد زینده‌و ٠٠٠ " . " بروسک "

برایمکی دلسۆز و به‌ ریتز پارچه‌ شیعریکی ماموستا " هه‌لو " ی بو‌ نارده‌وین ، له‌ گه‌ل سوپاس شه‌وا بلاوی ده‌که‌ینه‌وه . کانی خوین

شه‌وه نابوو تی ره‌شی ته‌رمی هه‌تاو هه‌له‌فرینی مه‌لی فرمه‌یکه‌ به‌ ناو هه‌وره‌ گر مه‌ی کیتو شه‌له‌رزینته‌وه ناچه چهنده شه‌ستیره‌ ده‌ده‌ره‌وشینه‌وه له‌ دلی شیمشه‌وه خۆین هه‌لده‌قوتی ٢٧ ته‌ که خۆینم ده‌کوتلی ٢٧ چه‌رخه‌ که خۆینم ده‌ سه‌رن داده‌رووتین و ده‌سپرن و ده‌کوژن ٢٧ چه‌رخه‌ له‌ شیعری ده‌ که ریتم بیته‌ دی ، شیت له‌ شیعری ده‌گه‌رته سه‌ره‌ هه‌ج ده‌نگ و ته‌نینی نه‌یه‌ نی باوه‌شی گه‌رسی شه‌وینی نه‌یه‌ نی ماتمه‌م و نه‌م که‌ژو کۆی داگرتوه کورده ، بو‌ لایه‌ که خۆی راگرتوه دله‌ پر مه‌ینه‌ت و هیوا که‌ت و که‌م گه‌ری به‌ر داوه‌ته‌ من چه‌سه‌رت و خه‌م

هه‌ر چی پیتی تی ده‌نی ، به‌حسی قه‌له قآ قیه‌ تنگه ، زه‌له ، نه‌حسی قه‌ له له‌ هه‌سوو جیگه‌به‌گی هه‌لده‌قوتی سه‌زه‌قی تانه له‌ دل داده‌کوتی خه‌تر نه‌م وه‌زه‌مه‌ ، ده‌شلتین خه‌تره که‌ل به‌ موو به‌نده ، نه‌که‌ی باسی سه‌ره گیانه نه‌م به‌ره‌ که‌ کۆن و به‌ره بو‌ ده‌س و پیتی له‌ش و گیان زنجیره (ته‌) که‌سه‌ی نه‌وتی چه‌راکه‌ی ره‌شتی شه‌و که‌سه‌ی خۆینی براکه‌ی مه‌زی شه‌و که‌سه‌ی بابی له‌ ده‌م خه‌م کوشتی تیگی بشکینه‌ هه‌ر نه‌م شه‌و پشی نه‌که‌ی ئامانه که‌ روحمی پیتی که‌ی راست هه‌قی خۆیمتی ، هه‌ر چی لیکه‌ی ناگه‌ریک هه‌لبه‌وه قه‌ت ناگه‌ریکته‌وه له‌ گویتا هه‌ر ده‌سه‌ ده‌زینگیته‌وه

زگی چه‌وسینه‌ره بو‌ دینتی ده‌بی سه‌ری سه‌ر هه‌لقه‌نه بو‌ برینتی ده‌بی شیمشه‌وه هه‌ر شیعری که‌ هه‌ترواته‌وه مه‌قشی شه‌راپیکه‌ که‌شه‌راوه‌ ته‌وه به‌رزه هه‌ستیکه‌ که‌ هه‌ستاوته‌وه هه‌ژدیه‌بایکه‌ هه‌روژه‌ماوته‌وه کۆرپه‌ی ئازادیه‌ رازی نه‌ ته‌وه به‌ سه‌فی کۆژه‌که‌ رازاوته‌وه قه‌له‌ پیتی داده‌ره‌زی و داده‌توتی خۆینه ، خۆین ده‌کوتی و هه‌ر ده‌کوتی سویند به‌ کیتو وه‌وه‌زی کوردستان سویند به‌ روکله‌ نه‌ به‌زی کوردستان سویند به‌ کوردیکه‌ که‌ له‌ ریگه‌ی نه‌ته‌وه گولله‌ بازان بی کل نا بیته‌وه به‌و شه‌پۆله‌ی که‌ دلی شه‌و ده‌سه‌ری به‌و هه‌لبه‌وه‌ی که‌ به‌مه‌رو خۆر ده‌سه‌ری

به‌و سه‌رووده‌ی که‌ ده‌سی خه‌م ده‌سه‌ری هه‌ر ده‌سه‌ که‌له‌ ته‌زبوێ ده‌سه‌ری به‌ ویتکی که‌ له‌ زه‌م جانه‌وه‌ری له‌ ده‌سی وشکی هه‌تیو هه‌لده‌وه‌ری به‌ شه‌نی ته‌رمی هه‌ناسه‌ی شه‌وار نه‌رمه‌ تاسه‌ی شه‌وی ریگه‌ی ریتوار به‌ پیدی ده‌گی به‌زی خۆنچه‌ کوتی هه‌ستی کوردیکی که‌ خۆینی ده‌کوتی به‌و نیکایه‌ که‌ دل ئاو به‌رزین شه‌کا پمگی ئازادی مه‌ خۆش مه‌زگین شه‌کا هه‌ر که‌سی به‌زوی له‌ ئاستی و ته‌نم ره‌گه‌ و ریشه‌ و رگه‌زی هه‌لده‌که‌م ناگه‌ریک هه‌لبه‌وه قه‌ت ناگه‌ریکته‌وه له‌ گویتا هه‌ر ده‌سه‌ ده‌زینگیته‌وه زگی چه‌وسینه‌ره بو‌ دینتی ده‌ بی سه‌ری سه‌ر هه‌لقه‌نه بو‌ برینتی ده‌بی

کوردی یان کرمانجی؟

کانتیک مرقوف چا به زماره بهکسی "روژنامهی تاببعنی شعیستیتوی کوردی له پاریس" دا دهخستیتی بنه اوی کورمانجی به هقی شه نیوه شیمری عه لایهگسی مصباح الدیوان ناسراو به نازناوی شهعصبی و سیر دیتوه که دهتی :

"تخلیق هونری کرد سولیمان مکی باوه تو بلتی خوشتری کورد مافی شهوی نمب له کارکتی و پشمر و نووسری شم روژنامه تاببعنه بهرس : توخوا روژنا مه و بلاو گراوهی ناوختیکی زانستیو لیکوتینموه ی کوردی به ناوی (شعیستیتو کورد) که شه هموه باسی دهگری و نویته رانی له و لاتان تعلیقاتی بوئمکن و خه لک چاوروانی بهرهمکنایمعی، هعبتی شهو نوومروک و نیو ناخنی بی؟

بهکم روژنامهی شعیستیتو پاش چهند سال دامعزران و دام و دهزگا و دهیدهسه دعبتی شمۆ یلک شمۆ و شمۆ ماری یلک و هوو فیری خوشتری کورد بگا ؟ سه لای شیموه بیچکه له گاتنهکردن به خوشتری کورد هیچ مانای دیکهی نیه !

شهوی روژنامهی تاببعنی شعیستیتو کورد له بهکم ژماره دا به کورمانجی به بلاوی کردوتهوه ، نلک همر له گشت سه خه و خهرته جوغرافیاکاندا نووسراوه ، بهلکو له قونباخانه کانییدا زاروکه دهی خوشن و ده شیران . خو شه روژنامهی بو قونباخانهی زاروکی کورد همنوو سراوه تا مرقوف به ناهق بو یلک بگا و بلتی فهی ناکا ، زاروکی کورد شهونده بهلنگاز و چاره مرش و دواکه وتووو بهعدهختیهکه یان شهویه که ناوی شار و پشختی ولا نانی همرهیی و ئورویا نازان و شهگهر له روژنامهی تاببعنی شعیستیتوی کورد دا ، شهوانه فیرین ، شیر گبرو گرفتسی خوشندن و فیربوونیان نامتتی و بو شهوه و نه تیزهی کوردیتن به سیانه ودهتی شه

یاشاوهی ل ۱۰ به سهوریکی تر

شوئنیستهکانی همره به موسو - لعانهکانی فارس ، کهمالیسته تورکهکان ، خاکس کوردو گهنجینه کوردستان و خویتی کوردهان جهلال کردوه . سددامی فاشی و خومهینی خوا پهرهست خاکی کوردستانیان کردوته میدانی تاقیکردنهوهی چدک و توانایان ، جیهانی نازاد و مروف پهروهریش له ئاست شهوه بارهی شیمدا له گوی گادا نوستون شیمش له مشت و مر و بهکلانهکرد نهوهی خوماندا دین . سودمان له

و روژ دوما بو عمر و ماتی به شهوه بهرا - نی شعیستیتو و نووسرانی روژنامهی کورمانجی بکن .

بیچکه لهوه نازه کورمانجی هانوه ناوی مانگهکانی که بهشی زووبان تورکی باعهره بین به ناوی مانگی کوردی بلاو کردونهوه لمانیکا دهوايه له جباتی (کوردی) بنوو - سی (کورمانجی) با (کورمانجی سهروو) چونکه ناوی مانگهکان به سوزانی یا لکور مانجی خواروو) جزیرکی دیکنه . کهوا - بوو باشتر بوو ناوی (کورمانجی) لئایان نلک (کوردی) .

شیمه بو تاکاداری نووسر و ریکهخیری له کم ژمارهی روژنامهی تاببعنی شعیستیتوی کورد له پاریس ناوی مانگهکان به سوزانی و کورمانجی و همرهیی همنوسینه و نا خوشترانی بهریزی کورد له گهل مانگهکان - نی شعیستیتوهر اوردیان بکن .

باسی بهمنکانی دیکهی نیومروکی شه روژنامهی و کارهکانی شعیستیتو بهزیاد دهزانین ، چونکه کاکه هملگهوت حکمیک که بهمیک له کارکتیری شعیستیتوه ، له ونازیلدا که له ژماره (شوا) ای گوکاری به ریزی بهیقدا بلاوی کردوتهوه تارادیهک هقی خو داوتتی .

شومش ناوی مانگهکان سه کورمانجی خوارو یا سوزانی

کورمانجی خوارو	کورمانجی ژوروو	عربی
خاکه لیتوه	نیسان	نیسان
بانه مکی	گولان	ایار
جو زهران	هزیران	حوزیران
یوشهیر	تیر مه	تیمور
گه لاوتز	ته باخ	اب
خهرانان	شلون	ایلول
رهزهر	چیری	تشرین اول
خهره وهر	تشرین	تشرین الثانی
سهراوهز	کانون	کانون اول
بهرانبار	چیله	کانون الثانی
ریهنندان	سیمات	شوبات
رهشمه	نادار	ازار

رابردوی خویناوی ، شهزومنان له دهرسی دویسی و شهرو وهرنگر - توه ، له گیزاوهی ههلزاردنسی دویت و دوژمن داین . لهو بارو دوخدا پیشهوازی جهزی سهورو دهکهن .

دهبا بادی راهبرینی کاوه جهزی نهوروژی پیروز بگمیننه ، روژی بهگرتنی ریزهکانی بزوتشهوهی رزگاربخوازی کورد و نیزیلک بوونهوهی روژی سهرکوتن و سه دست هینانی مافی دیاری کردسی چارنووسی کوردستان . د . جهمشید حمیدری

چرپه یهک

ناژان

له ریزیمی گوئی پاشا بهتی دا له عیرا ههرنیشتمان بهرینکیا بگرتابه ، له داد - گادا ، تاوانی کومونستی دهخراپال وه پشی یاسای جنایه و بهندی ۹۹ کۆمکدهرا . ریزیم مترسی له هموو شهو کهسانه همو راستیان دهگوت و دزی چهوسانهوه و زولمو روژی بهتوا بهتی خصمانان دهکرد . سه لام لهمر شهوه که دارو دهستهی دسه لاتداری دهولتیش خوئان به دلستوری نیشتمان و نیشتمان بهروم دادنا ، مروئی نیشتمان بهروم و نازامبخواز و دیموکراتیان تعنا به یلک تاوان زیندانی دهکرد ، شهوش به تاوانی کۆمونیستی و خوانناسی و نازا - نی سوئیت و هتد

دهگرتنهوه دهلتن شهوسا متصرفیک له ههلیر بو به ناوی شیماعیل بهعقوبی . جنابیی متصرفیش هعی ذرایعی گوتمو - نوزم و دیموکراتی قووت دابوو ، ههرمانی دهداکه شهوانی سمیتی کورمانجی هعبتی کومونیتن و بیانگرن - بهلگمشی شه وه بوو چونکه ستالین سمیتی کورمانجی هعبتی جارنیکان پولیسیک کارایمکی کاکهیی سمیل گهروه له بلژار دهگری و دهیهات لای متصرف و دهتی قوربان شهو کارایه گوتمو نیسته ونازاوه دهنیتوه . متصرف دهبرستی به چه دهزانی گوتمو نیسته ؟

گهروم تا پینسی سمیتی ههرهک گهروهی کومونیستیکانه . له ریزیمی پاشا بهتی کۆ نههرستی شهوسی عیراق و له ریزیمه کۆ - نههرت و دیکگانتورهکانی شیتاشدا شهوه ههراوه . شهوی راستی بهتری وه راستی له بهرزومند و مافیرومای خهلتک پاریزگاری بگا . همر شهو بهیت و بالۆزهی بو ههلدهبمستن و زیندانی دهکن . له ئوروا شهوهیمکی تری ههیه له نیو کوردهکاندا . همدتی کوردی ناواره و "رونا کبیر" و شوژکتیر" و کورد بهروم" له دستبان نایه بهو توهمته خهلتک زیندانی بکن ، به لام قهوانکه همر شهو قهوانسو لئی دهعهوه شهوش نلک ههر تعنا له دانهستن و گۆزهکانی نیو خوئان بهلگوو همدتی به نووسین وهمننکی تریش شهرکیکی " پیروژ" تریان وه شهسو گرتوه ، به دهزکاکانی روشن بهیری سوید رادهکعبن : شهوه سوژ بارمعی به فلان کتیب و فیساره نو سراوه دهکن ، نازان شهوانه کچن؟ یاخود فلانه روژنامه یا گوکار سهر به فلانه شهوته و چ رنگیکی ههیه؟ شیمه بهو کهسانه دهلتن شهو کارو رهوشتی شتوراسته خو کاری ناژانه !

هه لگورد

ههره خه حه بات فره وانه

زوچار له نیوژور و کومه لاسی کرد و رووناکبیر و نووسرانی ناواره و یفسا - هندهدا ، به ناهق باسی شهو گوکار وروژنا مانه و شهو نووسرانه دهگریکه و لاتیان به جتی نه ههختوه و نا شیتان له سوو - سین و بلاو کردنهوه نه وستان . همدتی تهر توانجیان تی دهگرن و ههلوتستان ده شویتن ، به بهانوگا شهوی که گهلکه مان تووشی مارنکی مان و نمان هانوه ، که چی شهوان له روژنامهکانی ریزیدا دهنو سین . بگومان ریزیمه داکبیر کههکاسی دوزمن شهوهندی بوئان بلوق ، تهخسیری ناگهن بو له نیو بردنی کورد و شواندنی میژوو وزمانی کوردمان . به لام نایه پتو - یسته هموو قهلم بدهستمان لات به جتی بهیتن ، یا خود رووبکمنه شاخ ، نایه خبات تعنا له شاخ و له دهروه دایه ، خود میدانی خبات فرموانه ، ههر که . سیکیش به پشی تواناله بواری خویدا پتو یسته خبات بگا ؟ به بروای شیمه هانهوه و شیش کردنی رووناکبیرانی نیشتمانی له ولات دا ، له نیو جهساوهردا ، شهرکیکی پتویسته و گرنگه . به لام به مهر جیشک شهوی له گۆزی خبات و نووسینا کار - دهکات ، قهلمههکی له پشاور راستی ویش کهوتنی زمان و شهعب و کولتوری نعتوا بهتی دا وکار بخت . شهو نووسرانهی دهینه دههولت و بوقی حکومهته دیکگانتوره کان و بهرزومندی تاببعنی خوئان لستی دهمن و نامادمن رهن به سبی نشان بدن گهل و میژوو به لهمنمتیان دهکن وروو - رهتی دنیا و قیامت دهن .

پتویسته به چاویکی واقع بینانه سهیری شهو گوکارو کتیبانه بگهن که له ولات دهردجن ، ههلان سگتیمین ، بوئان دهردهگهوی که نایسته گوکارهکان بهکشتی باببعنی بهرخ و لیکوتینموهی زانستی به نام و چیزبان تیدانه له باری زمان و شهده و میژو وزمانی کومه لایه تهوه . شهوش جاشا ناکرتی که همدتی نووسینی پهرووو - چیش بهراجا دهکهن . له سهریلک شیمه لایان وابه که سوو - سر و زانایانان کۆلیان ندادوه و پیاوا - نه له زمان و میژو وکولتوری کورد بهر - گری دهکن و بهر ههلستی ههلوتستی نا پهراوهی همدتی لهو چلکاو خوژانعی زر - به دهکن که بو خو خوشهوست کردن له لای " فرمانده " و بهشتاری کردن له " قادسیه " پشنیاری دهکن .

پاشاھۆي ل

له كوردستاني سوتاووهه بۆ

ئىتەمەنە لىتەمەنە
 له نيزىكەوه مەبەست و ويستمەن
 گەلى فەلەستىنە ، ئەو گەلەر ھەر
 ۱۰دەك دەلىن بەشىكە لە گەلانى
 عەربەي كە لە زياتر بېست دەولت
 و حكومەتى بە ناو سەربەخۆ و حە
 و گريان ھەمە ، كەچى نازانم بۆ
 ھەتا ئىستا ھىچيان بۆ گەلى
 فەلەستىن نەكردوھە بان پىتى
 نەكراوھە . ديارە و لامەكەي لى
 دەم و زارى ئەوانە وەر دەكرىنەوھە
 كە دەھولى ناھەسوارو مەندال
 ھەلخەتەنە بۆ مەسەلەي كورد
 دەكوتن ، بۆ ئەوھى خەلك لە رىگاي
 راست لا بەدەن . ئا لەم پەراوێزە
 لە بىرىكى دەنگى ھەر ئازادىخوا -
 زىكى دلسوزى گەلەكەم ئەم و خانە
 پيشكەش بە خەباتى سەرفەزانەي
 گەلى فەلەستىن دەكەم . ئەگەر چى
 مەن رۆلەي گەلىكى تىرى چەسواھەي
 ئەم جىھانە و بىزدان سزەم ، لەسار
 بۆتەي سەم و زۆردارى لە بەروا -
 نكەي گوبەرەمەري كراوھە چاوم
 بەلام ئەوھتە ئەمرو لە سەربىيان
 ۱۰وەك مەرفىكى ئازادىخواز بە دەم
 رىگاھە دەزىم . سلاوم بۆ چىروكى
 فەداكارى گەلى فەلەستىن دەنترىم .
 ئەگەر چى مەن لە ھەوارىكدا و
 شەوھ لە كاروانىكى كەم وىنەي
 پىر سەروەرى دان ، ئەي گەلە قارە -
 مانەكەي فەلەستىن ، ئەم قامكە
 و شەھەي دەس كوردىكى شەاوارەي
 ناو و لاتەكەي خۆمەن ئاراستە
 دەكەم . چوئىك لەگەل ھەر ھەوالىكى
 تىكوئانى شەوھە وەك ھەر خونجە
 بەكى تازەي باخچەي گشتى ھەزارە -
 كاندا ، دۆل و دەرومەن بۆتەن
 لىدەدا . ديارە خەباتى نەسواھەي
 جورا و جۆري كەلتىكى ماف خورا و
 خاك زەوت كراو ، سالىو سالى
 ۱۰وەك شەمەندەفەرىكى نوێ كىار
 ئىستىگابەكى پيشەوەر دەروا ، رۆژە -
 كانى اتەمەن ، مانگەكانى سالى ،
 سالىكانىش بە دەم بەكەوھە بۆتە
 خەناوگەي ملى ھەر تىكوئەرىكى
 ئەم جىھانە . . .
 خۆشەويستەكەم . ئەوانەي
 دەستكە كولى سۆرر دەكەنە دىبارى
 ئازادى تىدا دەبىرى ، ئىلالاي

بۆ ھەوالە مژدە ھىنەرەكانى كەلى
 فەلەستىن ، ئەو گەلە سەر لە نوێ
 بۆ دوو مانگە دەچى ، بە پىرو گەنج
 زىن و مەندال رۆژاوتە سەر جادەكان
 گىيانى بەروكى جەستەكانىيان
 كوردتە بۆمبايەك ھەر رۆژەي
 چەندانىيان بۆ رزگارى و ئازوادى و
 دىمەكراسىت بەروى داگىر كەرى
 و لاتەكەيان ، سەرووى زۆردارى
 و رەگەز پەرسەتەكانى نوگەرى
 ئىمپىرىالىزم دەتەفەنەوھە .
 ئەو رۆلە نەمرانەي بە خۆتى
 گەشيان لا پەرسەيكى تازەيان
 كوردتە دىبارى بەرچاوى ئەوانەي
 وادەزانن بازرگانى كەردن بە گەل
 و لات ، بە ئاسايى بۆيان بەرپۆھە
 دەروا . . . ئا لەم زەمان و زەمىنەدا
 دەسەي ئەم مەشكە زەنگاربانە ، ئەم
 سىياسە سىكرابانەي پەرزەنتەي
 كوئىكى سەي واخىنگۆن و ھىساو
 كوئەكانى ج بە سەرو پوتە لاگەي
 خۆيان بىلەن ، چوون شەرم نايانگەري
 ئارەقى شەرمەزارى ناچۆرىنەن ،
 ئەوانىكە كە گۆايە خوكمەران و
 حكومەت و عەرمەن ، كەچى كرىوت
 بۆ دوژمنى مەرفاىەتى دەمەن ، بەلام
 گەلى فەلەستىن و نەمەسەز وەك
 ھەلپەيگەي ناو ھىلانەكەي گەسارو
 دراو ، بە روى داگىتر كەردن و سەتم
 و زۆردارى سەھىونىستەكان ھەستا -
 وھتە سەربىيان ، پىر بە دەم داواي
 مافى سەربەخۆيى و زىيانى ئازادى
 دەكەن . . . ئاخۆ دەسەي بەكەك ھەي
 لەم سەر زەمىنەدا بۆ ئەم قارەمە -
 نەتەي سى سۆرى فەلەستىنى
 سەر نەلەقىنى . ئەوھتە ھەوالەكان
 لە ھەموو شوپىكدا ، بە ھەر
 رەنگىكەي سى ، رۆژانە ھەوالى
 رووداوەكان دەگىرنەوھە .
 بەلى فەلەستىنى خۆ راگر ، بە
 نەمەزىن و كروو كەلپەي ئاكرىكى
 لە كوژان نەھاتوى بەرداوتە
 " ئەوھى ناويان ناوھە سۆر " بە
 كۆل نەدان ، كوئىكى پادشا خۆش
 مژدەكانى ئەم رۆژگارەي جىھانى
 ھىناوھتە لەرزىن . . . بەلى
 لە ھەر شوپىكدا كە دەنگى
 ئازادى تىدا دەبىرى ، ئىلالاي

سەربەخۆيى و نىو جىھانى تىدا
 دەلەپتەوھە ، ھونافى سەركەرتەن
 و پىشتگىرى كەردن بۆ خەباتى
 تۆ دەگوتىر پتەوھە گەلى فەلەستىن .
 ئەوانەش ھەتا ئەمرو بە خۆتى
 مەن و تۆ ، لە پاشۆرى قوربانى
 گەلەكەمان ، لە پاشەروكى رووداوە -
 كانى ھەيىنى ناوي تۆ ، خۆيان
 يا دەدەن ، وەك ھەر سەركەردەيەكى
 تەقلىدى گەلانى دىكەي زۆر لىكرائى
 ئەم جىھانە بە دەم ھەموو كەزە
 بايەك ھەل دەكەن ، لە پەراوێزە وە
 بۆ سەودا كەردنەوھە ، خۆيان لە
 ئالاي خۆشئاوي تۆ وەر ھەيئاوئا
 ئەوانە . لە شورش و خەبەتات و
 قوربانىدا سى بەرىن ، ئەوانە
 بازرگانى بە سەرى ھەسوومان ، بە
 گىيانى پاكى شەھىدەكانەمان ، بە
 تۆرەكە خاكى فرۆشراوانان ، لە
 بارەكانى خۆشترىن شارى سەرمە -
 بەدارەكان ، سەما دەكەن و ماپكرو -
 فۆتەكان دەكەن ، دەنگى شەرمەزارى
 ھەلدەسەرن . . . دەسا چى تر سەروا
 بە مانە نەكەين ، تەنبا پەشت بە
 خەباتى خۆمەن بىستەن ، وەك چۆن
 گەلى ئىتوھە ئەمرو بە زىندە چاا و
 ساخى دەگاتەوھە .
 ئەي گەلى فەلەستىنى بىرتەدار ،
 ئەمەن دلتىيام ، ئىتوھە قامكە زەبىتو -
 نەكەي دەستى (ئەمان كەنەفانى)
 وشە تەرو سەربەرزەكانى (مەيىن
 بىسۆ) ، داستانە خۆشئاويەكەي
 (احمد زەتر) ، ناوھە نەپىنەكەي
 گىقاراي غەزەي خۆتان و ھەزارەسا
 شەھىدى كۆن و نوپىن .
 ھەسوومان ، ئەوانەي بۆ ئازادى و
 دىمەكراسىت ، لە و لات و خاكى
 خۆماندا بە گىيان گۆمەرك دەدەين ،
 دلتان لەگەلئانە ، بە ھەموو
 سەركەوتنىكى ئىتوھە شاگەشكە
 دەبىن . . . بەلى دلتىيان ئەمرو بىا
 سەھى ھەر دەسەي سەركەردەين . *

پاشاھۆي ل . ۱
بەبۆنەي ئادارەوھە

تازە پتەي گەبشتوو ، وە و لاتەكانى سەرمەبە
 دارى ، كوئەلى مەرفاىەتى سەربارى گىرو
 گەشتەكانى بەنەرتە سەربەكەشەكانى كۆ
 مەل و كەشەي جىھانى ، مەسەلەي ئافرە -
 نىن سەنگىكى ئەواي ناوھتە سەرسەو
 بارەوھە بۆ چارە سەركەردى . چارەسەر كەرد
 نى مەسەلەي بەكسانى ئافرەت و رزگارەو
 نى لە كۆت و پەنۆندەكانى سەرمەي رۆ -
 زەوى كەشەي ئەو زىمانە .
 دواي سەردەسەي سەرفەي زىيانى كۆمە -
 لاپەتى ، ئافرەت بە ھەزارىكى نەمەن كورسى
 بە خۆبەوھە دىكە " سەردەسەي دەسەلات دارى
 دايلك بوو " بەلام زۆرى پتەي نەچوو ، بوو بە
 نىچىرى تىوانجى چەسوانەوھە ھەمە جىورو
 بوو بە دەپل و بەندەي ناو مال و خىزان .
 بەلى گۆرانگارى بارى كۆمەل و گواشەفە -
 وھى بۆ قوتابخەي تىر ، واتە ئافرەت و كەشت
 و كالى نىكەتى بەكەن بوون . ھەر لە گەل
 پىتر چەسپ بوونى دا بەشكرەنى كارى كۆ -
 مە لاپەتى و جىگر بوونى ھۆبەكانى بەرھەم
 ھىتەنى كەشت و كالى ، پىاو لە ماتىتەدا شو
 پتەي خۆي داگىر كەرد و رۆتەي ئافرەت سەرو
 پوچەل بوونەوھە رۆبەش . ھەر فۆتەخەيەكە
 فۆتەخەكانى كۆمەلەيش بە جۆرىكى جىواو
 تىرەي پەنۆندەكانى كۆمە لاپەتى تىدا دە -
 چەسپى و چەند كۆمەل داگەوتووتر سى
 ئەوئەندە پىتر پەروئەي دەستور و نەرتى كۆ
 مە لاپەتى كۆنى دەسەي و بارى ئافرەتەنەن
 تىدەدا ئالۆزىر دەسەي .
 بۆبە دەبىنەن كە لە سەردەسەي زۆر
 زوو بەر لە ناسىنى زانىبارى سۆسالىزم
 مەسەلەي ئافرەت پىر و ھۆشى زاناو پىچۆ
 و نووسەرانى داگىر كەردوھە . بۆ نووسە
 دواي لىكۆلنەسەمەي كۆولە بەرەربارى بارى
 خىزان لە لاپەن زاناي بەناوبانگى سۆسرى
 پۆتەنناپا خۆلەي سەربەرزى دا سەرانەندى
 خىزانى دا بە ئافرەت (۱) جگە لەوھى لە
 كەتتە بەناو بانگەكەي ئەنگلى (سەرجاوى
 خىزان) باشتەين بەلگە شەداتە دەس لەو
 بارەوھە . ھەرەھا (ئافرەت و سۆسالىزم)
 ئەوھە لە سەردەسەكانى نوویدا . بەلام نە -
 بىلمەسەي بونانى (شەفلاتون) پەش ۲۴۰۰
 سالى دەلەي " جىواو زى لە نىوان زۆر پىاودا
 نە . ئەكەر ھەشەن ، تەنبا لە شۆازەيە
 نەك لە بىلە و پەرسەردا . واتە چۆن جىا -
 وازى لە نىوان پىاو بەناوبانگى تىدا ھىبە
 ئاواش لە نىوان زىن پىاودا . . . ھند
 شەفلاتون پەنجە دەخاتە سەر شەوھە : كەتو
 دەسە لاتە بە دەسە لا ئىكى سەركەوتوھە دا -
 دەسەي كە كارگىرى و لات بە شۆبەكەي
 بەكسانى دەسپەرتى بە پىاو و زىن بە سى
 جىواو زى ، بەلام ناسى شەوھى بەخىرتە پەش
 گوئى كە مەبەستى شەفلاتون لەو بۆچوونە
 ئافرەت و پىاوى چىنەكانى بەرز بوو نەك
 چىنە چەسوانەكان .

فصله سوفی گهره ی عمره پیش امیرشد (١١٢٦ - ١١٩٨) ناوا بوونی روژی سر- دهسی شلمی یهو روزگار ناراز هتیره به ستیوه که تارمندی تی گهرتوبو . له سردهمی ریسمانیشدا گملی له نووسر و رووناکبیرانی روزهلالت و روز ناوا تارمندان کرد به نمونه و دروشمیک بو روزگار کردنی شاهمیزاد له کسوت و- زنجیری سده ناونجی یهکان و تارمندی خو- یشی دوریکی با لای لم کاره دیت . له وانه نووسری بهناوانگی شینالیسی لغتوتیویو شیفانوی که پتر له (٥٠٠) سال بهر له شمرزو دهلی : راست نیه که تارمندی وکله دایسته له چوار چپوهی مالدا دایه- ستری هتا وای لی بی وکو بغه کبیرتک چاوی به هر شتی بگهوی له دهرهوی مال پتی شاهشکه بیو سرشمناج له کومه ل دور بگهویتهوه .

رووناکبیریکی تری شینالی به ناری - (جبل) دهلی : نیوهی کومل که پیاوه دهی له ناوانه گهره ی خو پشیمان بیتهوله وهی که تارمندی خسته باری دیل و کارهکری ناو مال، نک وکله ناوایلیکی زبان . هرهوهها لهو سردهمه بیرو رای سوشیا- لیستی خیمالی سری هتدا و تارمندی که- ته ناو باسی مورنی (١٧٢٢ - ١٨٢٧) او گه- لیکی تریش جلاوهکوبو باس کرا تارمندی خو- یشی کهوته میدانی خهنامهوه وکوبو ، المیزابیتی بهناو بانگی شینگلیز (المیزابیتی پاژدهم) مادام کوری ، کیلو پانره ، تارمندی فهرمناش له راستی دا دوریکی زور بالا بان گترا له بهرگری کردن له کومو نی پاریس (١٩٧١) و نیزیک دهههزارتافره تیان هتیا به شقاعهکانی پاریس بو پارا- ستنی پیتهخت و زوریان لی کوزران . سا هر وکوبو بیل له کتسه که دیاباس دهکا دهی تارمندی خو پخانه ریزهکانی خصبات کردن و خویشی ریک بخا تا بتوانی مافهکانی ودهست بهتی . بو شو مههسته تارمندی ناودارهکانی سردهمی بیستم شلکسندراکولفتای-سو- قیتی ، کلاراستکای شلمانی و گملی شفره نانی تری و لاته سوشیالیستکان له تیکو- شان و نووسینهکانیاندان شم راستی به-هر- دهخن .

تارمندی کوردیش بهش به حالی خووی لهو میداندان درخی نه کرده . هر له گوتنهوه خو خستوه کوری تیکوشانی کو- ملا بیستی و نابوری و رامباریهوه . لهوانه : قهره فاتمه که له نهرمزوم له شری روس و عوسمانیهکاندا بهشداری کرده سالی (١٨٧٧) . خانزادی سوران ، دوا کوشتنی باوکی سلیمان بگه ، حوکم رانی شو ناوچیمیه کرده . قعدم خیر و زبیرنی شامدی حصهخانی نه قیب کهه ریکخراونکی تارمندی دروستکردبو له شاری سلیمانی و پارمندی و پشتگری خترا نه له شری روس و عوسمانیهکاندا بهشداری

له فیرکردنی تارمندی و له ناو بردنی خو- بدمهواری له نیویاندا . له سردهمی شینای بهسرهانی کورد ستاندا تارمندی دوریکی دووقولی و سنی قوتی دهیینی لهو روزگار هتستهمی که دوچاری هاتوه . باری زبان و بهرورده کرد- نی مندال، تی دکوشی بو پارمندی دان و خرمتمکردنی هیرو بهرگری، بو کورکرنه وهی پیناک، پارمندی دانی نهخوش و برین دار و هاو بهشی کردنیش له هیرو چهکدار و مگوبو پیشمهرکه .

١ - دکمهال معزهر شحممد) تارمندی له میژوودا بهمه ١٩٨١

پاشاوهی ل ٢

سهر له نوی، سهرهله دانهوهی

سروکی پیشوری عمیراق احمد حسن بگرله سهرتای بهستی بهمه دای گوت : پیوسته شم بهرمیه شویمیکی ستراتیژی وهر بگریته نه وکله کاتی " به- لام بهره وکله شورگانیکی بهسی لی هات، تنها لهسر زبیره و سیاستی بهس دهری پشت . پ.ک.ع و کورده میموکرانتمکان تنها به شتوه نیدا شمدام بوون . کانتیک که رهخهپان دهگرتله رول و کاری بهری نیشتمانی ، سمدام حسین له ایجازاری- ١٩٧٩دا له وه لمدان گوتی " پیوسته چاو یک بهختیتمنهوه بهو هویاندا که پالی پیوتناین سالی ١٩٧٢ بهر بهستین، چو- نکه له کانتیکدا که پارنی بهس له سر حوکم بیت بهر پیوستیتک نیه شایانی باس میت "

ههموو نهو گوزانکاری و رووداوانه رینگایان خوش کردبو " میشیل ععلیق" ی ناسراو به شوقیتی و نانتی کومنیست، که بگهرتیهوه بو عمیراق . بهره بهره کومه تی تیرورستهکان فرهوانتر دهبوو ، دست کرا به گرتن و له سیدارهدانی شمدام دو- ستانی پ.ک.ع ، به جوړیک له رووداوه- رهشکانی سالی ١٩٦٢ یان دههتیاوه یاد . کوملیک له شفرهانی سویای عمیراق به تاوانی شمدامتی له پ.ک.ع دا ، له دار دران . هر بهمش نهوهستان بهلکوبو له یواری خویشدن و بهروردهمه دست کرا به بهسی کردن و دور خستنهوهی دوتستانی پ.ک.ع . تنها شو ریکخراوانه که سهر به بهسی بوونمافی کار گردنیاں درایه .

ببچکه له معش زورکاری نامروقتانکرا دژ به میللمتی کورد، له ههمووی زیاتر گوا- ستنهوهی به زوری ٧٠٠ ههزار ختران لهه جتی نشینی باو وپایهپان بو کومله خانو بهکی دهوره کیراو به سوپا و دهزکای نه- منی رژیم و زبانیکی کوله مهرگی نیایدا دهزان . کوتقاری " رسالقهالعراق" ی.ک.ع شم کوملنگا زوره ملیانی بهسر آورد- کرده لهکمل شو گونده سترانیمانی که شهریکا له گیتنام و فرهنسه له چهراشیر بنیانیاں نابوو . چونکه بار و دوخکیسی

سه ختیاں ههموو رژیم عمیراق زور به- توندی ههلسوکوهتی لهکمل دهگردن . رینگه یان نهدمهرا لهکمل بهک تیکملم بن و ههموو جوړه خو پیشاندان و نارمزابیتی بهربرینتک زور نامروقتانه دهپلوسنراپهوه . هر له همان گوفاردا بلاو کراوتشهوه که له ناوچهی سلیمانی وهولترو کمرکوک و موصل ١٢٢٢ گوند وبران کراون چ به سونا ندن و یا به تخت کردن به شوقل و تانک و یا خود کوزچری عمرهپان هیتاوانی، به سه بهستی بهره پیدانی ههستی نهوهیسی تصک و تمیز کردنیرق و کینه ی نیوان کور و عمرهپ . هر بو ههمان نامانج دست کرا به گوزینی زمانی خویشدن له بهشی ههره زوری خویشدگا کوردیهکاندا به عمرهپ . ناوی خویشدگا وراستگا و میواخانه و- دهزگا کشت و کالیهکانی کوردستان گوزان به عمرهپ . شم ههلی و کهوتش بهرپیچی بوو له یاسای ژماره (٢٢) ای سر به ناوچهی شوتنومی بوو که سالی ١٩٧٤ دهرچوو بوو . کوزی زانیاری کورد که به پتی ریکهوه تنی نیوان پ.ک.ع و بهس له بهغدادا- ممرزا بوو گوزا به کوملمعی زانستی عمیراق و خواجه زبیر سر بهرشتی رژیمهوه ، هرهوههاش زانستگای سلیمانی .

شمدامانی هر دوو شنجومنی یاسا- دانان و راهبرانن له لایهن رژیمهوه دباری دهکران . هرهوهها له سر کردایه نسی شنجومنی یاسادانان سی کادری پ.ک.ع شهکران . ههرچنده دژ به ههنگاوی بارزا- سی بوون و له سالی ١٩٧٤ - ١٩٧٥ دا هاوکاری سهری بوون . پارنی بهس دهستی کرد به پاک کردنهوهی دهزگانکی ناوچهی شوتنومی له ههموو دسوز و تیکوشهریکی کورد و کسانکی کوته بهرست و دژ به کورد دهخرانه جینگایان که زوربهپان دهرهپهکه و جاش خویشوشی کورد بوون .

هر چنده چند ناوچهپهکی کوردستان هر له سهرتاوه نهخرا بوونه سهر ناوچهی شوتنومی ، بهس نایمدل بوو و همدی ناو چهی تریشتی لابرد . کهمگردنهوه و تمسک کردنهوهی ناوچهی شوتنومی نا شم سا- له نهی دواپیش هر بهر دهواسه . باری نا- بووری کوردستان زور لاواز بوو به تانیمت لهواری کشت وکال و معر و مالات دا ، لهویش له بهر گواستنهوهی بهزوری کورده کانهوه .

له پاش رتک کهوشنی شاناری ١٩٧٥ ای نیوان شیران و عمیراق، پارنی بهس سه شامنجی لمن برکردنی بزونهوهی یازاد یخوازی کورد، کهوته ههولتان بو تریکتر بوونهوه له تورکیا و له ناوکوستی ١٩٧٨ شهمحمد حصهپ بگر سهردانیکی کردبو تورکیا و بهپمانیکی دووقولتان موز کرد که شیاواریکی دژ به کوردی ههموو، به تانیمت بهندی چوارهمی بهپمانه کهه دهربارهی چویمیتی به هتر کردنی لیدانی میللمتی کورد له لایهن هر دوو لاهه . هر بو شم مههستهش لغیمانی ١٩٧٩

دا سهرکردهی بنکهی سویای تورکلهسا لیشقرین گمیشته بهغدا بو لیکولینهوهی چویمیتی لیدانی بزونهوهی کورد . هر له پایری ههمان سالدا یارنی بهسی دهستی کرد به بهکار هیتانی سیاستیکی نووی له کمل میللمتی کورد، که به لای زورهوه پیوستی ههموو به خو نامادهکرد . نی بهسهوه بو شهر دژی شیران . به م جوړه سمدام حسین چند سهردانیکی کوردستانی کرد به تانیمت ناوچهپهلیما نی و دهیوستخوی به تریکترین دوتی کورد نیشان بدات . بهپمانی ددا که کورده گوازاراوهکان بگریتهوه و لیزنهو یاسا دانان به ههلیزاردن دابنیت .

بهلیتی دووهمی بهچن گمیانده ، بهلام ههمو پینجا شندامی ههلیزیردراو نویتهری دهره بگه ومهلا و شیخ بوون که به گشتی هاوکار و زبردستی رژیم بوون، تا وکوبو شوتنو- می سمدام له بهرجاو بگرن و زیاد نهرزن . سمدام حسین شم بهپمان دان و هاتوو چویمیه کوردستانی بو شووه بوو که کورده کان همدیک دلتازی بکات و پالتیشتی بکه له شمردا دژی شیران . له ههمان کات دایه فهرمانی سمدام حسین، له ناو کوردهکانی شیراندا پرو پاگاندهپهکی زور بلاو کرا بووه دژی رژیم شیران و پارمندیکی باشی چهکداری گمیانده پیان . بی گومان لهکله پشماوی بهرزهومندی گملی کورد تا کسوو شوتنومی وهرگرن، بهلکوبو له پشماوی لاواز کردنی باری ناو خویش شیراندا ، هر وکله چوون رژیم شای پارمندی کوردی عمیراقی دندا له پشماوی ههمان بهرزهومندی دا که له بازار ١٩٧٥ دا بیپان گمیشته *

پاشاوهی ل ٧

مه میدانی خه بات فره وانه

ببچکه لهوه ، پیوسته شهوت له بهر چاو بگرن شهرکی شهوانی له ولات دهزین و دریزه به خصبات دمدن، له کمل شهوانی نیشتمانیان به جتی هیتشوه و له دهرهوه- دهزین، یا شهوانی له معتبرتری شهرهقی پیشمهرگامیتی دا خصبات دهکن، فقرسی هیه . م لیرمهدا تانیمت نیمه له دهرهوه پرو پاگندهپان بو بگمبن ، ههرچنده به خهر اپیشی نازانم شه گهر بگری همدی لهو نووسین و گنیمتانش له دهرهوه دووباره بلاو بگریتهوه . شهو خرمتمتکی گهره به فهرمنگی نهوهواپتمنان دمکا .

شکر شیمه ناواره هیتده دسوزین بو گمل و نیشتمان و کولتوری نهوهواپه تیمان، با ریزی خومان بهک خصن، با له بهرشو بلاوی خومان روزگار کهن، بهکگرین بهکمتی خامه و توانانان بخیمنه خرمتمتی گمل و نیشتمانهکه مان *

ج . بیرونیاتی

Kurdistan di çapemeniyan de

MAFÊ BÊ DAWÎ

Rojnama "ANTÊN" ku li Bulgaristanê çap dibe, di hejmara xwe ya dawî de gotarek li bin wî navnîşanê belav kiriye, di nivîse:-

"Hukmeta Tirkîyê, yasa (qanûn) walyê heşt parêzgehên Enadota rojhilata jêrin derxist. "Bivjol - Mardîn - Tunceli - Diyarbekir - Ilyazil - pirt - Wan - Hekari".

Çend rojnamenivîsên bi navûbangên Tirk mîna Êlxan Silcok û Gûnet Ircayork, ew wê yasayê mîna ya fermanderê Ingilîz li Hindistanê teşbîh dikin.

Rojnama "Gumhoriyet" di gotarek xwe de dînvîse:-

Hemo mafek ji "Puper Wali" re dane, ku eve get di dewletek xwedî yasa û elemokretîk de na be. Ev mafê jêre dane, da ku karibe siyaseta terorîsta dewletê bihêz bixê û li dijî Kurdan bikar bîne. Disa her ji bo wê mebestê tev heza emnî li deverê di bin fermana wali

dane, ku karibe kengî û li ko bikor bîne, û hemî alikariyekê ew dikare ji leşkerê deverê wergire.

"Superwali" mafê wê heye ku ew dest biser hemî xanî û amûrên hatin û çonê de bigre yan ji bikaranîha hewelatîyan û reguhastîna fermanberan.

"Super wali" mafê wî heye ew Kurdan ji ciyê wan reguhêze û dest biser tiştê wan de bigre.

Bê sinoriya mafê Superwali gehîştê wê çendê ku kes nikare di dadgehan ji de fermanê wî ji nav bibe yan bişewitine.

"Heyder Kozakç" kevne walyê Diyar bekin ku niha boya walyê wan heşt parêzgehan, wî carek din kitêbên qedexê li deverê qedexê kirin. Wî mehaney zêrevanên gundî zêde kiriye. Disa wî mehaneya wan kesan zêde kiriye yê ku di heza dijî peşmêrgên Kurdan de ne. Hejmara kesên dinav wê heza taybetî de, ji 1200 kesan kiriye 5000 kes.

Rojnamenivîs "Ednan Gerger" di gotarek xwe de dînvîse:-

"Ev heza taybetî ku bi navî li dijî terorîstê danaye, ew li ser xelkê hejarê Tirkîyê pir bi buha bûye, bihayê wê dibe 2.5 milyon lire."

Rijêma Ankare li dijî Kurdan likare, lê ji bo daxwaziyan Kurdan ew pir guhgrane.

Mîna xelkê Enadola rojhilata jêrin ku hejmara wan 33% ji xelkê Tirkîyê ye, behra wan di berhemê niştîmanî de diqehste 16%. Behrek zor ji xelkê wê deverê nexwindeware.

Rojnamenivîs "Celal Başlangê" dînvîse:-

Bajarê Mardîn, ku hejmara xelkê wî 660 hîzar kesin, bitîne 123 dixtor lê hene.

Di 693 gundan de bi tenê 51 ciyên saxlemî hene.

Li deverên Sêrt, Hekari, Mardîn û Diyarbekir.

Ku hejmara xelkî di qehste 2 milyon û 500 hîzar kesan, bitîne 681 dixtor lê hene.

Divan çîwar herêman de, hejmara gundan dibe penç hîzar gund. Lê di nav hemîyan de bi tenê 135 çîhên leş saxî hene.

Hewildan ji bo jîna mirovatî û saxlemî li wê deverê tune ye. Lew ma nabê kes ecêbî bigire, ku xelkê enadola rojhilata jêrin li dijî rijêma Ankare li ber xwe dide. ★

KU DE ÇÛN ?

Li vir hebû gundekî şên, hemî dar û ber;
li navînê çavkê çûk, av jê dîhat der.
Li vir hebûn keçên çeleng bi kincên rengin,
xortên ciwan, gellek hêja, dil tîji evîn.
Ax, ax dilê xemgîn, ax.

Darên peyamê bîharê gewr û sor dibûn;
Kal li hevûdîn dicivîyan, destan de qelûn.
Li vir hebûn jînen bedew, teşî dirêstîn;
dengên zelal sitiranên xoş dîlorandîn.
Ax, ax dilê xemgîn, ax.

Xurîst û merov tevî hev dibûn yek li vir;
kew û şalûl tev dîxwendin goranî nemir.
Çi bû Xuda çi bû, şênî û şahî ku de çûn;
heval û hogtrên delal li ku wenda bûn?
Ax, ax dilê xemgîn, ax.

Ev bêtarên li ser Kurdan kengê dawî tê;
ev qedera reşe tarî kengê ved'ke rê ?
Bîla gund dîsa şên bibe, ken vegere wir;
bîla jîyan dîsa were, bes êdî Kurd mîr.
Ax, ax dilê xemgîn, ax.

Ş. B. Soreklî
(87)

Jî R. 2

Hevpeyvîn bi

Li dawîya wê hevpeyvînê, bi pêwîstî zanim ku spasî hevvelatîyên xwe Dr. Kendaî Nezan, xwendevanê doktora Xisrî û rojnamevan H. Erdem bikim, ku her yekî bi şewakî arikariya min kir bona wê pêkhanîna wê hevpeyvînê. ★

PIROZKIRINAS' ADARÊ ROJA JINAN A NAVNETEWI

FIRANDET AV 8. MARS
INTERNATIONELLA KVINNODAGEN

Komela Jinên Demokratên Kurdistan
(Kurdîska Kvinnors Demokratiska Föreningen)

Cih: Husbyträff Stora Salen, Wext: 88.03.6 5 seet 17.00
Plats: Husbyträff Stora Salen, Tid: 88.03.6 5 kl. 17.00

Serdema Nû

TRYCK: ABARAT TRYCK

XWEDL:
Dr. Cemşîd Heyderî

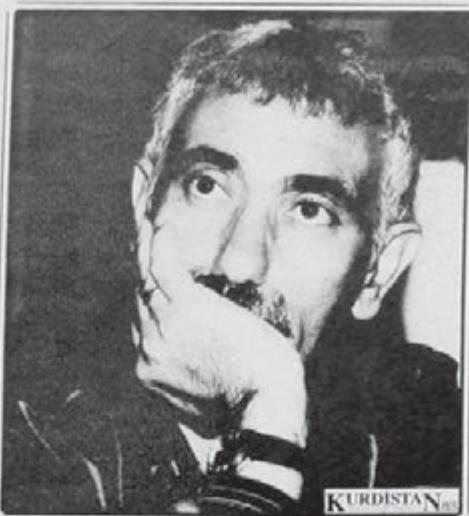
BERPIRSYAR & REDAKTOR:
Kerîm Hussamî

Postgiro: 420 4506 - 2
ISSN 0284-3412

P.O. BOX 7066
16407 KISTA
SWEDEN

Hevpeyvîn bi Yilmaz Güney ra

Dr. Rehbêr Rûzan

Di nisana 1983-an li Parisê ez bexîwar bûm bi diitina hunermendê mezin Yilmaz Güney. Heja Dr. Kendal Nezan hevditina me bi rûxist. Derî vedibe, mirovêkî li ser xwe pêrgiya me dîke, di sîvêrêr ra em derbas dibin, peyaki tenê û dirêj, wênekî naskirî di rojname, kovaran û îflêvîsyonada bi bize (xêde) li ser lêvan lêrûyên me; Y. Güney bi xêrhatina me dîke. Em sê mirov bûn.

Di studiyoda temên mezin festîvaleka ronahiyê pêkhanî bûn, tirêjan govêndeka awê giran girîbûn, rêjêyoy Y. Güney çibê xwe li her magîrêfônê digire, qenaleka îflêvîzyona fransî jê dipirse, zîmanên axaftinê Fransî û Tirkî bûn, her du ji min ra mamîkin, lê wêk bawermendekî di pîrsîgehêka zêradêjî kevinada ayêfîn jan û qehremaniyê liser rûyê çîsançî min dîxwêndin.

Maka hevpeyvîna filma "Diwar" bû, lewra hin frangmênên wê filmê li ser perda sinamajî pîşan didan, em herê nêrîvanên yekemîn bûn. Piştî karên wan temam dibê, Y. Güney bi hevkarên xweva û me mîvanan vewendî firavîna dîke. Firavîna bi aqil derbas dibê; Paris ne bajarokê Yamûrtale (Yamûrtal bajarokê li nêzîka Adenêye, sala 1974-an Y. Güney bi hevkarên xweva dehrin li kasîno şivê dixun, li wê buhtanîya kuştîyar bi ser Y. Güney dîxewe û bi wê bûnê deriyê zîndanê jêra vedikin), di her xwerîstîra rê da min ez çend pîrsan lê bikim.

- Ez careka di wê pîroz dikim bi wegerîna xilata "Pîkê darê xurmê" ya Zêrrîn û hêviya min ewe ku hun hin bîtr xilatan wegerîm.

* Spas.
- Gêrê Kurd serî xwe bi wê radîke, ku lawekî wî yekemîn car bi ferehî deriyê malên xelkê li kônêşênan dîkule û li wan dibê mîvan û hînek êy û azarên kurdan û tirkan bi hunerêkî sinemajî bilind nîşan dide, ma gelo hun nikarin filmên xwe bi zîmanê madê dersînan?

* Mixabîs kadir tunese û hun rewşa Kurdistanê zanin, ez nikarin serbest lê bigerim, lê niyaza min heye filmên di wê babetê da dersînan û mirov lare li Yonanîstanê, li Afrîqîya Bakur û li Amerîka Latîna ji çîbên wêk Kurdistanê bibîne.

- Ez hêvî dikim em wan rojan bibînin û em nêrîvan pîrsa xwe sinamajî ji hin başîr îflêvînin û bi çîhanê hin ferchîr bîdîn nasîn. Eger merema we wêna heye bunê kadiran çawa peyda bikin û nîha hun çawa peyda dikin?

* Va demêke Instîtûta Kurdî li Parisê vebûye, nîha dersên kurdî didan, kadirê hêdî-hêdî peyda bînin, min ji dil heye ez herîr wan dersan. Li ser diitina, êkîtan hema destê xwe berv Xisro kir û got: Evînc, êkîc pîrrin, ji nav rûniştvanên li vir ez dibînim, ne gereke hemû profesîonal bin.

- Li ser vebjartina êkîtan ji nav gel Sêrgêyî Eyzêşîyêna ji goh acîda profesîonalan, eger ez ne çag bim wî yekemîn car di dîroka sinemaya hunerî da ji nav gel qehremanên filmên xwe hêldîjartin, nêmaze di filma lê hmla "Zerîpoy Potomyên" da, ez li wê bawerîme we hînek ji şakartîtan filmên sovîyetî diitîne?

* Hun dîzanî min gelek sal di zîndanada bihartînc û filmên Sovîyetî ne we bi rezamendî li Tirkîyê tînc nîşan dan; îflê bîra min ku min teqê filmêk dîtîye, ew ji "Bavê Serbaz" bû.

- Rojnamevan di hevdîtîna wîlada vî pîrsê ji dikin: Hun razînc ji sepgandîna rexnevanan?

* Rexnevan cure-cure hese hînek arîkariya hunermendên dikin û rê nîşan wan dikin û hînek ji jehr ji qelcîmên wan derdîkewin.

- Hunê çî demê romanîne din banvîsînin?

* Çî demê ez careka din vegerîm zîndanê.

- Eger merce we, hêvî dikim hun ti berhemên we anavîsînin.

- Romaneka min wegerandînc rûstî, ma we xwendîye? Romannivîs ji min dipîrsê.

* Mixabîs na.

- Vayc em hatin ser romanên, ma hun roman nivîsîn wêk Yaşar Kemal, Ezîz Nesîn çawa dibînin di wê serdemê da?

- Zor xeydî û gotîna xwe bi Tirkî li pêy hev dirêj kirin, min nikarî tiştî ji wegercîvan îflêvîjtama.

- Hun ne li dijînc ez wê hevpeyvîna di çapemeniya Kurdî da bi weşîninim

* Na, fermû.

Çapkiriyên nû

Tevgera

Kurdî û Serdema

Nuhe:

Ev vekolîna zanîstî babetek terxankirîye ji bo dîroka tevgera kurdî her ji naverasta serdsaliya nuzde heta naverasta salên heştîyan di sedsaliya bîstan da.

Ew kitêbê ji alê Ekadîmîka Sovyetîstanê, Enîstîyota rojhilatnasî li Moskoyê û Ermenîstanê amade kirîye.

Desteka nivîskarên wê kitêbê ji pênc zanza kurdnasên bi navdengên Sovyetî pêk têt. Berpîrsê desteka nivîskar Dr. Hesretîyan Manwel e û endamên destekê Dr. Mîxayîl Lazerêf û Dr. Şagîroy Miho "Mîgoyan".

Ew kitêbê ji 309 rûperan pêk têt, di sala 1987 an de li bajarê Mosko çap bûye. Desteka nivîskar pêşgotînek tede nivîsiye ku di bejnê:

Kurd ji kevntîrîn mîlletên rojhîlata nêzîk û naverastîn.

Şûnwarek dîyar di dîroka wê deverê de heye, beşdarî di hamo rûdanan de kirîye. Xewdiyê kultura xwemale, dewrek (rolek) mezin dîtîye di pêşdebîrîna gîyanê mîlletên Tirk. Ebeb û Faris de.

Nivîskarên wê lêkolîna zanîstî ew erk xîstîye ser mîlên xwe ku ew di her alekê wê vekolîne de bi xebîtin.

Kitêbê ji du pişkan (beş) pêk hatîye: Pişka yek ji sê feslan pêk têt:

Fesla yekem ji rûper 5-30 Cêllî Cêllî.

Fesla du-sê 21-84 Maxayî Lazerîv Pişka du ji pênc feslan pêk hatîye: rûper 85-266

Di wan pênc feslan de ew vekolînan pêwendî bi Kurdîstana Tirkîye re heye Dr. Hestefyan nivîsîne û, yê pêwendî bi Kurdîstana Iraqê re hene Dr. Şakroy Miho nivîsîne û, yê pêwendî bi Kurdîstana Iranê re hene Dr. Jakalîne nivîsîne. Herwiha Endêksa navên Cugrafî A. Begrov amade kirîne û Bîlyografî wê ji alê leyla Ecayî rekodîstîye.

Bêgoman wê lêkolîne gîringîya xwe heye di barê mîjroya Kurdnasên Sovyetî ve û di barê xebata rasta gelê kurd ji bona mafên xweyên netewî û azadî.

Eger ew kitêbê bibe kurdî, wê çîhek taybetî di kitêbxana kurdî de bigre. Lewra wergerandîna wê kitêbê karek pîroze. ★

Ji R. 1

Konger 15 an ya Yeketîya Xwindkarên cihanê

1- Belgenama 25 peregrafa Ba ligorn rewşa devera naverastî di bêje:-

Tev siyaseta şovîniya rîjêmên Kurdîstan deyîr kurdî li sêdare den û bumbaran kirîna gundan û bikar anîna çekê kimyawî, rûreş dîket.

Herwiha di her wê belge namê de di peregrafa 20 a de di bêje:-

Pîştgîrî û harîkariya xwe ji xwindkar û gelê Kurd re dîyar dîke ji boha mafên demokratî û netewî û ji bona aşî wêkhevî û pêşketîna civakî de.

Herwiha di belgenama 23 an de li ser Tirkîyê di bêje:-

Itîraf û piştgîriya gelê Kurd ji bona mafên demokratî û netewî yê gelê Kurd li Tirkîyê.

Her di wê belgenamê de di bêje:-

Gunehbar kirîna Tirkîyê ji bê bahîr kirîna gelê Kurd bi bikar anîna zîman û kutora xwe ya Kurdî.

Di belgenama 43 an de li gor şere Iran Iraqê di bêje:-

Gunehbar kirîna her du rîjêman bi bumbaran kirîna xelkê bê guneh û bûye sedema derdek giran ji bo xelkî, nemaze ku gelê Kurd pir di bin bumbaranên her du rîjêman de dinale.

Roja 21 mart "Newroz" bibe roja piştgîrtîna xwînkariya gelê Kurd. ★

Ji R. 1

Demokretî Her ...

Sala 1980 an Şairê mezin Newzad Çîllîk zîndan kirin, ew heta iro ji di zîndanê de maye. Ew ji êke ji 12732 kejan yê ku bi guneha siyasî girtin û êk ji 325 kesane, yê ku kukmê li, damê liser dabû. Li gor gunehên Zalîmane yê ku xîstine stuwê "Çîllîk", pişka Emrîkî di rekodrawa nivîskarên cîhanî de, namek dabû balyozxana Tirkî, tede daxaza azadkirîna wî da bû.

Ji bo hetîkîrtîna wê demokresîya ku li Tirkîyê behs bi dîken, govare "Yenî Gundim" pir tişt li gor dadgehên Tirkîyê belav kirîne.

Mesele, Mehdi Zana ku tekoşerek Kurde û demek dirêj bajarvanê bajarê Dîyrbekîr bû, ew ji sala 1980 an de di zîndan de ye, pir ji kor û komelên cîhanî piştî wî girtine û daxwaza azadkirîna wî kirîne.

Bi hezaran kesên ku daxwaza mafê gelê Kurd, yan demokratîya rast li Tirkîyê kiribit, ew di zîndan xîstîye.

Gunehkariya û li bin lînganxîstîna mafên mirovatiyê li Tirkîyê hejmarê wan pîrê û bi nivîsîna rojnamekê dawî nayê.

Ew demokretî û azadîya ku destgehên "Ozal" beh jê dikin, ew Şewîtdîna gelê Kurd û li sêdare dan û zîndankirîna gencane yê ku ji bona demokretîya bîrast dîxebîtin. ★

Bavî Arî

Serdema Nu

Rojnameke siyasî, çandî û civakî ye

Sal 3 Hejmar 26 Adar-Mars 1988 10skr.

KURDOLOJÎ

Evro di nava tevgera rizgarîxwaza gelê me de, bi dehan û pêtir ji ji derdên cergbir û bi kovan mavî û dîminin, bîy ku sinorek bo bête danan.

Nek wek caran bi tenê ji devdê xizani û nezani dînale, lê ji pir leve pîlan liser koleti ya wî tene kirin.

Ev despêk bû, pyvên min çen hevî di gelde hene. Eger "Serdema Nû" destor bi de û wana bixwe re hilgire. Yên ku li welat ew xendiqî bûn û dükêla sotina wan bi mejiyê kesên ne sosyalist de û bercav teng.

Min zaml ku kesê bixwaza dengê azadi bijî, gerek ew tûşî sotinan bibe. Nema de di nav geleki de, di nava şerîşkê de ku bi hîzra min "Kala ne temet balaye" bi tenê zengîni, dîrew, dîfinbilîndî, nebûna şexsiyet û dizîn û bazirganîkirin bi serûmal û gîyanê xebata xelki, zîmanê rojê bit. Gerek ew mirov pir ji wê mezintir bin, belê ew mirovane herdem amadene bo xebat û xweragîryê.

Li min negirin, ger bêjim li vir bi tinê rastî, bi tinê mirov, bitinê azadi biha nine. Ez bawerim ku hûn ji bi min re dibêjin û we ji biçavên xwe dîtiye lewra dixwazim di kujeyki van rûperan de ez ji dengêki bilînd bikim. Ez ji piçek bêhîn redem û nefes hilkêşim.

Ez ji wek her xuden qelemekî, mîna Serbazek berze xizmetek pêşkêşî xebata şoreşgerî ya gelê xwe bikim.

Gerek bêjim ku serokaniyab wan hemî derd û kovanên gelê me di xebata xwe de di bine, di zivrit sedemên çinayeti.

Ango iro di civata Kurdî de çinek zal bûye ku Lénin pir hîsab jêre kirî bûn. Ew ji çîna burjîwa biçûke çî bi hejmar û rolawan di berhem de û çî ji di jîyana siyasî û civakî ve.

Ez nikartim bi çewek tewîr dînav vî behsi de biçim, lê dixwazim hinek bûyerên rîyalist yên rojane yên wê çîne bidim zanîn.

Li vir wê ji bêjim ku di jîyana evro ya gelê me de, em bixwazîn yan nexwazîn tev ew reşenbîrên ku nêzîkî şorîşgerî dibin, her çend çen kêm û zêde di serboran de hene, lê di nîva rêde, ji bona berjewendan xwe têkellî bi bûyeran hebûn.

Lewra dixwazim ji wê dest pê bikim, him di nava xurtên şîyar û siyasî yên gelê Kurd de, rastî û rastgotin, helwîst û cihandîtina bîy çep û xîç, xwe nexistin bin sîbera vê û wî, parastina û serbestiyê hîzr û bîran, gunehêk mezîne û xwediyê wê dê bibe nefrebarê tev kor û civînan.

Me pê nexweşe hêj em behsa tiştan wek cawanin bikim. Min dema nexweş şerim bike nexweşîya xwe ji dîxtor re bîje.

Mîna, eger siyasîyekî Kurd biçte nik kesek saykolojî û behsa nexweşîya xwe biket, ew dê di qalîba kesek din de behs ket.

Renge bo we ron be ger bêjim ew xwarin mîna xwama "Mîcêwir" lê hat.

Lê ez çî bikim? Ez ji Kurdekim ji nav wê civatê hatim. Min ji linava wê mijû moranê nefes kîşandîye. Bi wan xebatan re mijol bome, ku çendî dengê xwe bilînd bikim, pîti xwîn bi gîyanê me ve hîşîk dibe. Welatê me wêran dikin. Koleti û bîndestî liser xelkême zêdtir dibe.

Evca dibê wî wastî çî mûyek tîdenebe?

Belê ne her mû tîde ye, lê çen dest ji çûne tî de. Ku bîtinê binav dibe "Mastê Hewlêre" heke hiç bîser Hewlêrê de nine.

Ew serkên penîrî ji ku dijîminên dîhî û evro û sibe yên gelê me destên me bixwe û bi cilên Kurdî dinava hinavên gelê Kurd de perandîne.

Eger hûn û delîva jîyanê destûra min bidin, ezê wana bîxim ber çavan Hemî karek bê guhdan biçûkî û mezîni bi sereta dest pê dikin. Eger hat û kereste hevhatî bûn, wê nencamek beş peyda bibe. ★

H. M.

Demokretî Her Bi Gotinê:-

Bavî Arî

Rojname û destgahên ragehandinê li Tirkîyê, pir behsa demokretî li Tirkîyê dikin! Lê disa ew tiştê wîlo belave dikin, ku ji demokretîya ew beh dikin re şerim be.

Di demên bûrî de çend rojname û govaren Tirkîyê xebere dadkariya li dîki Filmê ku tekoşer rîjîsorê navdengê sinemayê "Yelmaz Guney" -YOL- û tev wan kesên ku di dirustkirina wî filmî de beşdar bûn, belave kir. Ew filmê ku di fîstevala "KAN" de li Ferense xelatê zêrî wergirtî. Piştî pênc sal borîn bîser çêkirina filmî û du sal bi ser mirina hunermend Yelmaz Guney de borîn, ew ji nû ve dîxin nav dadgehê. Destgehên ragehandinê di bêjin ku dadgeh dest kin bi lêvekolîna destpêkîva filmî. Çûnkî ew film du tiştên girîng di jîyana siyasî ya Tirkîyê bi giştî û Kurdistanê bi taybetî nişa didet:-

1- Serûberê Zîndanên Tirkîyê.

2- Şewa bîndestî û koleti kirina Kurdistan.

Dadgeh berdevame bi kesên ku alîkarî ya "Guney" kirin di filmkirin û nivisandina Sînarîyawa filmî de, mîna "Şerîf Gornî" û "Muzefer İçdûrmez". Ev du hunermende gunehbar kirine ku wan hesta niştîmanî ya gelê Tirk Şîkandîye. Ne dîre ku wan bo demê pênc salan zîndan bikin.

Her wisa Yelmaz Guney nemir bê zîndan û bendixane. Ew mîna Kurdeklî tekoşer pir caran mehkom kirîye, ku hemî hukimkirina wî di gehete sed salan.

Di sala 1983 an de, ew ji mafê hevniştîmanî bê behir kir. Tûşî zîndan û eşkençê bû. Lê her germîya dîle wî sar ne bû. Li derbederîyê ji ew her li ser xebata xwe berdevam bû. Bi rostî, wî peymana xwe ne şîkand û heta dawîya jîyana xwe ji gelê xwe re xebitî. Ew di meha îlona 1984 an de di jîyê 47 salî de mir. Ew û bi hîzaran kesên din, nimûne ne ku li Tirkîyê azadi û demokretî tuneye.

Konger 15 an ya Yeketiya Xwindkarên cihanê

Komela xwindkarên Kurd li ewrupa (KSSE) hejmar 9 a deng û behsên komelê ji mere şandîye. Têde gotarek li jêr navê "Konger 15 a yeketiya xwindkarên cihanê belav kirîye, di bîje:-

xwindkarên cihanê bi yek deng:-

"Belê bo hevkarî û piştevaniya xwindkar û gelê Kurd."

21 mart roja Newroz roja hevkarîya cihanî ji gelê Kurd re.

- Rûreşkirina rîjema Baas a faşî.

- Konger 15 ÎUS Konger piştevaniya gelê Kurd bû.

Paşî di belavoka Komelê de dega biryerên Kungera ÎUS belav kirine û di nivîse:

Biryarên Kungere û tekoşîna gelê Kurd. "Carek din ew rastî aşkarebû ku erkê girîngê Komela xwindkarên Kurd li Ewropa ewe ku cawa dengê xebata gele me bi gehnîte cihanê û piştgirîya bi hêz bîxe. Kamela me her ji destpêkêde hemî hêzên xwe ji bo xistîne kar.

Konger 15 a ÎUS bû cara yekem roja Newroz kîre roja piştevaniya xwindkar û gelê Kurd.

Paşî belavokê hosa deqa biryavên Kungera li gor gelê Kurd belav kirîye:-